Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 344 | ՇԱԲԱԹ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 | (Ն. Տ.) 7 ՄԱՐՏ 1885 | 20 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1320

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ · երկու անգամի համար 2 դուրուշ է · աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Պալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն՝ Չեմպերլի Թաշ, Հաւզեէր.

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده { ارەولك }
غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դրամական ստակով	200
»	»	Վեցամսեայ	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	50
Գաւառաց համար և աւելական Թղթատարով տարեկան			»	240
Գաւառաց համար և աւելական Թղթատարով վեցամսեայ			»	120
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	»	Վեցամսեայ	»	28

Դուրսը զրկուած լրագրոյ համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է ։
Խմբագրութեան զրկուած ո և է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր ։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐՆ Ե՛ՒՐՈՊԱ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիոյ և Ֆրանսայի գործաւոր դասուց պատգամաւորութիւնք վերջերս խորհրդակցութիւն մ'ունեցան ի Բարիզ ։ Անգլիացի գործաւորք ունին «Գործաւորաց խաղաղասէր Ընկերակցութիւն» մը , քանի մը միլիոն անդամներով , որ գործաւորաց վիճակին բարւոքման համար մեծ ջանքեր կ'ընէ ։ Ուսեալ գործաւոր մը , Պ. Պուրդ , անոնց կողմէ Երեսփոխան ընտրուած է , և թէպէտ Երեսփոխանք ձրի պաշտօն կը վարեն Անգլիոյ մէջ , գործաւորաց Ընկերակցութեան սնտուկն Երեսփոխանին բոլոր պէտքերը կը հոգայ ։ Պ. Պուրդ , գործաւորաց ուրիշ ներկայացուցիչներով , Բարիզ գնաց ֆրանսացի գործաւորաց ժողովներուն հետ խորհրդակցելու ։ Փետր. 22ին ի սրահն Թիվոլի մեծ ժողով մը գումարեցաւ , յորում Պ. Պուրդ ի դիմաց անգլիացի գործաւորաց հետեւեալ Ուղերձը կարդաց ·

«Եղբարք · Սաստիկ մտահոգութեամբ կը տեսնենք որ լրագիրք հրաշունչ լեզու մը կը գործածեն Թոնքինեան , եգիպտական և այլ արշաւանաց վրայ ։ Այդպիսի գրգռիչ լեզու մը կ'արտադրէ չար ոգի մը , որ յաճախ պատճառ եղած է ազգաց միջեւ արիւնուշտ պատերազմներու ։ Ազգուապէս բողոք բարձած գոլով ընդդէմ Աֆղանստանայ , Զուլուստանայ , Թրանսվաալի և Եգիպտոսի պատերազմաց , վստահութեամբ կը դիմենք այս մասին ձեր աջակցութիւնն եւս ստանալու ։

«Ղրիմու պատերազմէն առաջ , Եւրոպա 40 տարի խաղաղութիւն վայելեց · բայց այդ անիմաստ կռուէն ի վեր Եւրոպա խիստ քիչ տեսաւ հանդարտութեան երես · քաղաքակիրթ ազգեր ժամանակ առ ժամանակ յիմարաբար կռուեցան զինուորական գերիշխանութիւն ձեռք բերելու ։ Իրենց հայրենիքը պաշտպանելու պատրուակաւ , մարդիկ կը պարտաւորուին կամ կը հրապուրուին թողուլ իրենց բնակութիւններն ու խանութներն , երթալ ստուարացնելու համար զինեալ ամբոխներն , որք ուրիշ երկիրներ կ'արշաւեն , կը կործանեն իրենց պէս մարդոց տուներն , և կը ջարդեն մարդկային արարածներ , որոցմէ դէշ խօսք մ'իսկ չէին լսած յառաջագոյն ։ Դուք ալ մեզ պէս գիտէք թէ յարձակողք և յարձակեալք պիտի հրճուէին եթէ ապահովութիւն կարենային ստանալ թէ այդ օրինակ չարեաց վերջ պիտի տրուի միանգամ ընդ միշտ ։

«Ի՞նչպէս ուրեմն կը շարունակեն այդ չարիք ։ — Զի աշխատաւոր դասերն արթնութեամբ չեն հսկեր արտաքին գործոց վրայ · այլ բազմախորհուրդ քաղաքագիտաց ու դրամատիրաց կը թողուն գրգռել միջազգային նախանձներ և արշաւանաց անհիմն երկիւղներ ։ Ժողովրդական դասք գերիշխան բնաւ չպիտի լինի մինչեւ որ գերիշխան չլինի Արտաքին գործոց և Գաղթային գործոց Պաշտօնարաններուն մէջ ։ Կան երկիրներ յորս ժողովուրդն անկարող է արտայայտել և իրագործել իւր փափաքներ , ըստ որում քաղաքական իշխանութեան սանձերն հազիւ ունի · բայց այնպէս չէ Ֆրանսայի կամ Անգլիոյ մէջ ։ Մեք , գործաւոր դասերս , այս երկու երկիրներու մէջ , իշխանութիւն ունինք և պարտինք շարունակ ի գործ դնել զայն , մինչեւ որ յաղթութիւնք պսակէ մեր ջանքեր ։

«Զենք վհատիր տեսնելով թէ այն ակնկալութիւնք զորս դրած էինք մեր այժմու (Պ. Կլատսթոնի) կառավարութեան վրայ , իրականութիւն չեն գտած ։ Դուք ալ մեզ պէս խաբուեցաք ։ Ձեր Կայսրութիւն անհանդարտ էր , և տապալեցիք զայն ։ Լորտ Պիքընսֆիլտի Վարչութիւնն ալ Կայսերականութեան ընդօրինակութիւն մ'էր , ուստի մեք ալ զայն կործանեցինք ։ Դուք և մեք խաղաղութեան կը բաղձայինք , բայց ի դերեւ ելան մեր յոյսեր ։ Զենք ըսեր թէ կառավարական ձեւը զոր հաստատեցիք Կայսրութեան տեղ , լաւագոյն չէ քան զԿայսրութիւն . կամ թէ Պ Կլատսթոնի Նախարարութիւնը նախամեծար համարելի չէ քան Լորտ Պիքընսֆիլտի Նախարարութիւնը ։ Բայց և այնպէս , կը տեսնենք թէ մեր ակնկալութիւնք ի դերեւ ելած են ։ Ընդէ՞ր ։ Ո՛չ ապաքէն ընդհանուր քուէարկութիւնն ի Ֆրանսա և ընտանեաց գլուխներուն քուէարկութիւնն յԱնգլիա՝ իշխանութեան տէր կը կացուցանեն զմեզ , եթէ միայն կամինք ։

«Բայց մեք ի՞նչպիսի մարդոց կը վստահինք օրէնքներ չինել մեր կողմէ , տուրքեր հաստատել և պատերազմ հրատարակել ։ Մե՞ր կարգէն մարդոց ։ Ո՛չ . — Այլ զինուորականներ և նաւային սպաներ , անխիղճ դրամատէրներ և խմբագիրներ , սեղանաւորներ , Պորսայի ագահ չահադէտներ , խաբէական ընկերութեանց հիմնադիրներ , արժէթերեր , գաղթային ծաւալման ճարպիկ փաստաբաններ , և միջին դասուն պատկանող անհնչան հօրուսններ . ահա՛ ըստ մեծի մասին այսպիսի մարդոց վստահած ենք մեր ազատութիւններն ու իրաւունքները ։ Զարմա՞նք է միթէ որ ժողովուրդն յաճախ կը պարտաւորի մերժել իւր կառավարողաց գործերն , և մեր ժողովոց մէջ գտնուող սակաւաթիւ պարկեշտ մարդիկ անկարող են բարիք գործել ։ Արշաւաններու և պատերազմներու այս սիրահարներ , խաբուսիկ խոստումներով և անխիղճ հնարքներով , ազդեցութիւն և իշխանութիւն ձեռք կը բերեն , և կը ստեղծեն ու կը մեծցնեն Պորսայի զրոյցներ , արժեթուղթերը բարձրացնելու կամ իջեցնելու համար , ի կործանումն պարկեշտ դրամատիրաց , որք իրենց փոքրիկ խնայութիւններով արժեթուղթ գնած են , և որոց կործանմամբ կը ջանան հարստանալ Պորսայի չահադէտները ։ Նոքա գաղթային արշաւաններ կը յարուցանեն՝ Ափրիկէի կամ Ասիոյ բնիկներուն հողերը գրաւելու և յետոյ անհիմն ընկերութիւններ կազմելով իրենց եւրոպացի ազգակիցներն իսկ կողոպտելու համար ։ Եթէ այնպիսիք գործի գլուխ չը գտնուէին , ձեր Թունուզի , Մատակասքարի և Թոնքինի արշաւանաց անուններն իսկ չէին լսուեր , և ձեր Հանրապետութիւն կը շարունակէր այն խաղաղ ընթացք որ յառաջդիմասէրները կը հրճուեցնէր իւր գոյութեան առաջին տարւոյ մէջ ։

«Տխրութեամբ իմացանք թէ մեծ թշուառութիւն կը տիրէ ձեր անգործ մնացած ընկերներուն մէջ ։ Բայց ձեր Խորհրդարան նոր նոր միլիոններ կը քուէարկէ Թոնքինի համար , ուր ցարդ եղած ծախքը կը բաւէր առաջիկայ տասներկու ամսոց մէջ լիուլի կերակրելու ձեր մեծ քաղաքաց սովատանջ աղքատները ։ Դժբախտաբար , այդպիսի արկածախնդիր ձեռնարկներ կը տեսնուին ամեն մեծ ազգի մէջ ։ Մեր մէջ թերեւս այնչափ հզօր չեն , որչափ ձեր մէջ . բայց մեք եւս մղուեցանք անիրաւ պատերազմ մ'ընելու Եգիպտոսի մէջ , որ քանի միլիոն ոսկւոյ ծախք պատճառեց մեզ , և որոյ շնորհիւ Եւրոպիոյ հետ կռուի մը կրնանք բռնուիլ օր մը ։ Աղքատ ֆելլահներուն վիճակն համակրելի է . բայց եւրոպացի արժէտէրք , վերջին փարան անգամ պահանջելով , կը պարտաւորեն մեր կառավարութիւնն որ իրենց հաշուոյն տրոց հաւաքչի գձուձ պաշտօնը կատարէ , և մեր հայրենակցաց արիւնը թափէ՝ վաշխառուաց պահանջումներուն գոհացում տալու համար ։ Եւրոպայի լրագրութիւնը մեծագոյն մասամբ կը գտնուի ընդ ազդեցութեամբ սեղանաւորաց և դրամատիրաց , որոց օգնութիւնը միշտ կը խնդրուի և կ'ընծայուի երբ կառավարութիւնք պատերազմ հրատարակեն ։ Այդ մարդիկն են որ մղած են Անգլիոյ և Ֆրանսայի լրագրապետները՝ փոխադարձ անվստահութեան ու թշնամութեան զգացումներ գրգռելու ։

«Արդէն , յարաբերութեանց հրգտման և թէ՛ ձեր և թէ՛ միւս եւրոպական կառավարութեանց կողմէ սպառազինութեանց յաւելման մէկ անխորժ հետեւանքն այն է որ մեր կառավարութիւն , յաւետաներուն տեղի տալով , որոշած է հինգ ու կէս միլիոն ոսկի վատնել զրահաւորներու , Թորփիլակիր նաւերու և մարտկոցներու վրայ ։ Այս նախարարական առաջարկ ընդունուելուն պէս , դուք եւս ձեր կարգին պիտի հրաւիրուիք կրել աւելի մեծ սպառազինութեանց ծախսքերը ։

«Ուստի , կոչում կ'ընենք ձեզ՝ ջընջել այն վնասաբեր ազդեցութիւններ որք այնչափ ճարտարութեամբ ի գործ կը դրուին , զօրացնել երկու երկիրներու գործաւորաց միջեւ բարեկամութեան կապերն , և մեզ հետ միաբանիլ յայտարարելով թէ ո՛չ եւս պիտի խաբուինք այն ամօթալի հնարքներէ զորս այնչափ ժամանակէ ի վեր յաջողապէս ի գործ դրին կառավարողք՝ օտար երկիրներու մէջ վէճեր յարուցանելով , որպէս զի ժողովրդեան ուշադրութիւնը ներքին բարենորոգումներէն անդին դարձունեն ։ Յայտարարենք թէ ո՛չ մէկ պատճառաւ երկուց երկրաց գործաւորք իրարու դէմ պիտի պատերազմին . թէ մեք վէճ չունինք մեր մէջ , և եթէ մեր կառավարողք վէճ ունին , կրնան իրաւարարութեան դիմել , կամ իրենք իսկ պատերազմելով լմնցնել իրենց վէճերը ։

«Եւ չմոռնանք մեր Երեսփոխանական ժողովոց մէջէն հանել՝ երբ առիթ ներկայանայ՝ զանոնք որ հեղինակ են վերոյ նկարագրուած չարեաց ։ Մեր դրօշին վրայ արձանագրենք , իբրեւ կանոն մը որով պէտք է առաջնորդուի մեր արտաքին և գաղթային աշխարհավարութիւն , զայն գեղեցիկ պատուէր · «Ըրէ՛ք այլոց ինչ որ կ'ուզէք որ այլք ընեն ձեզ ։» Այս արդար վարդապետութիւն , եթէ ազգերն անոր հետեւէին , դիւրաւ կ'ապահովէր յաւիտենական խաղաղութիւն ։ Ժողովրդեան իշխանութիւնը կ'աւելնայ օր ըստ օրէ , և ամենազօր կը դառնայ արագապէս ։ Իշխանութեան այս յաւելմամբ կ'աճին նաեւ մեր պատասխանատուութիւնք , այնպէս որ պարտականութիւն կը սեպհենենք միջազգային խաղաղութեան դատը յառաջացնելու արդարութեան և հաւասարութեան սկզբանց գործնական կիրառութեամբ ։»

⁂

Անգլիացի գործաւորաց Ուղերձն համակրանօք ընդունուեցաւ ֆրանսացի գործաւորաց կողմէ ։ Այս վերջնոց ներկայացուցիչներն եւս խօսեցան կառավարող դասուց ընթացքին դէմ ։ Պ. Պուրդ բանախօսութիւն մ'ընելով , հաւատաց անգլիացի գործաւորաց ջերմ համակրանքն իրենց ֆրանսացի եղբարց վրայ ։ Որոշում մը քուէարկեցաւ , որով կը բողոքուի ընդդէմ պատերազմի և երկրակալութեան քաղաքականութեան , խորին գոհունակութիւն կը յայտնուի անգլիական Ուղերձին համար , և կ'ապահովուի անգլիացի գործաւորներուն թէ ֆրանսացի գործաւորք աջակից ու բարեկամ պիտի լինին իրենց ։ — Բայց սոյն միջոցին Անիշխանականք ոմանք մտան Թիվոլի սրահն , և իրենց սովորական ծայրայեղութեամբք խանգարեցին ժողովոյն լրջութիւնն ու բարեկարգութիւնն ։ Անիշխանականք տրուած որոշումէն գոհ չեղան , և իրենց կողմէ ուրիշ որոշում մ'ալ առաջարկեցին և ընդունել տուին , որով կը յայտարարուին «ամեն երկիրներու չքաւոր դասուց համերաշխութիւնն և չահուց նոյնութիւնը , նաեւ անհաշտ ատելութիւն ընդդէմ բռնաւորաց և չահախնդաց , և ազգաց միջեւ միաբան գործակցութեան պէտքը , մինչեւ որ վերնան սահմանները , բռնաւորներն ու չահադէտները ։ »

Ժողովը վերջանալուն , հանդանակութիւն մ'եղաւ ի նպաստ բանտարկեալ Անիշխանականաց ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Վերջապէս , կատարեալ ապահովութիւն ունինք այժմ , որ եթէ անակնկալ դէպք մը չծագի , եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղիք Եւրոպիոյ երկաթուղեաց ընդհանուր գծին հետ պիտի միացուին առաջիկայ 1886 տարւոյ հոկտեմբերին մէջ ։ Աւստրիոյ , Թուրքիոյ , Սերպիոյ և Պուլկարիոյ պատուիրակներն այդ թուականն որոշած էին Վիէննայի Դեսպանախորհրդոյն մէջ · և վերջերս Օսմ. կայս. Պանքայի խըմբակին տրուած արտօնութեան հրովարտակն եւս նոյն թուականն հաստատած է ։

Թուրքիոյ կողմէ շինուելիք գիծերն 130 քիլոմէդրէ աւելի չեն . երկու գիծերէն մին Պելկրատէ ի Կ. Պոլիս 1,066 քիլոմէդր է , և միւսը Պելկրատէ ի Սելանիկ 686 քիլոմէդր ։ Արագընթաց (էքսբրէս) կառախումբ մը պիտի կրնայ 36 ժամու մէջ Վիէննայէ Կ. Պոլիս գալ , և 29 ժամու մէջ Վիէննայէ Սելանիկ երթալ ։

⁂

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ . Թայմզ լրագրոյն Բարիզի թղթակիցը կը հեռագրէ . Այն լուր թէ Հօնկ-Քօնկի և Շանկայի Պանքան 1,500,000 ֆր. փոխ տուեր է Չինաստանի՝ ուշադրութիւն գրաւեց աստ , կասկած գոյացնելով թէ Բէքինի կառավարութիւնը կ'ուզէ պատերազմին շարունակումը ։ Բայց համոզում կայ թէ , Թոնքինի մէջ պատերազմական գործողութիւնները Լանկ-Սոնի գրաւմամբ վերջացած և ֆրանսական ջանքերն այժմ նոյն իսկ Չինաստանի վրայ կեդրոնացած գոլով , պատերազմը վերջանալու վրայ է ։ Չինաստանի զրկուած բրինձին գրաւումն և բրինձ տանող նաւերուն հալածումը կը յուսացուի թէ անակնկալուած արդիւնքը պիտի տան , այդ անհրաժեշտ պարէնի գինն ա՛յն աստիճան աւելցնելով , որ Չինացիք պարտաւորուին՝ անօթի չմնալու համար՝ ընդունիլ իրենց առաջարկուած միջնորդութիւնն և հաշտութիւն կնքել թըշնամւոյ մը (Ֆրանսայի) հետ , որոյ յաղթանակը տարակուսական չէ այլ եւս ։

⁂

ՌՈՒՍԻԱ . Ռուսէյ Քուրիէրի մէջ կը կարդանք ·

«Այժմ ի Պետրսպուրկ խօսակցութեան միակ նիւթը Վիլէնսկի կաթոլիկ եպիսկոպոսի աքսորման խնդիրն է ։ Այս յանկարծական աքսորում հիւսիսային կիսաշխարհի բոլոր կաթոլիկ ազգութեանց վրայ խորին ազդեցութիւն ըրած է , բացառութիւն չկազմելով մինչեւ իսկ մի քանի կաթոլիկ Չինացիներն , որք կը բնակին ի Ռուսիա · բայց մայրաքաղաքի միւս ազգութիւնները սոյն աքսորման վրայ այլ տեսակէտով կը նային · այսպէս օրինակի համար Գերմանացւոց կարծիքով կաթոլիկ կղերը քաղաքական խարդախութիւններ ընելէ զատ ուրիշ գործ մը չունի Վատիկանի համար ։ Մի և նոյն կարծիքը կը յայտնեն Ֆրանսացիք և ուրիշ ազգեր ։ Բայց Ռուսերն այս գործի վրայ բոլորովին պաղարիւնութիւն կը ցուցնեն , և Բողոքականներու և Կաթոլիկներու վիճաբանութիւնն անտարբերութեամբ կը դիտեն ։ Ճշմարիտ է որ կաթոլիկ եպիսկոպոսները , մանաւանդ ի Ռուսաստան , առաւել քաղաքական գործերով կը զբաղին , քան թէ կրօնական ։ «Այս բանս կ'ապացուցանէ և Վարշաւայի նախկին կաթոլիկ Ֆիլիպսկի եպիսկոպոսն , որ նոյնպէս աքսորեցաւ այն տեղն ուր այսօր Վիլէնսկի եպիսկոպոսը կ'աքսորուի ։ Աքսորը կաթոլիկ եպիսկոպոսներու համար Ս. Պետրոսի աթոռին աւելի մօտենալ կը համարուի » ։

⁂

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԵՒ ԱՖՂԱՆՔ · Ռուսք ո՛րչափ կը մերձենան Աֆղանստանայ սահմանաց , յարաբերութիւնք աւելի կը մտերմանան ընդ մէջ Անգլիացւոց և Աֆղանաց ։ Կալկաթայէ լուր կը տրուի թէ , եթէ արտասովոր դէպք մը արգելք չլինի , Աֆղանստանի Էմիր Ապտ-իւր-Րահման Խան այցելութիւն պիտի տայ Հնդկաստանի Փոխարքայ Լորտ Տըֆրինի , երբ Ն. Բարձրութիւն առաջադրեալ ուղեւորութիւնն ընէ դէպի հիւսիսային Հնդկաստան , ուր Սիմլա քաղաքն Հնդկաստանի Փոխարքայից գլխաւոր բնակավայրերէ մին եղած է ։ Սըր Լիբէլ Կրիֆֆին անգլիացի զօրավարը Բեհաւուլ կ'երթայ , էմիրն Հնդկաստան առաջնորդելու ։

⁂

ՄԱՐԱԽ Ի ՌՈՒՍԻԱ · Մարախներն ա՛յնչափ վնասակար դարձած են Ռուսիոյ մէջ , որ այս տարի զանոնք ջնջելու համար բացառիկ միջոցներ ձեռք առնուլ որոշուած է ։ Հարաւային Ռուսիոյ համայն նահանգապետք առաջիկայ ամսու մէջ խորհուրդ պիտի կազմեն Քիէֆ , յատկապէս այս խնդրոյ վրայ մտածելու նպատակաւ ։

Պ. ԿՈՇԸՆ · Խօսք կայ Լոնտոնի մէջ թէ Պ. Կլատսթոն Լորտ Կրանվիլի տեղ Արտաքին գործոց Նախարար պիտի անուանէ զՊ. Կօշըն , այսպէս նոր ոյժ մը տալով իւր տկարացեալ Նախարարութեան ։ Նոյն տեսութեամբ , Պ. Ֆոսդըր Սըր Ուիլիամ Հարքորթի պիտի յաջորդէ իբրեւ Ներքին գործոց Նախարար ։

—= 17 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Թ.

ՄԱՃԷԼԼԱՆԻ ՆԵՂՈՒՑԸ

Այս երկու քաջասիրտ նաւարկուք 1815 յունիսի մէջ , Մաճէլլանէն մէկ դարու չափ յետոյ , ճանբայ ելան , և Լըմէրի նեղուցը գըտան Թէր Տը Ֆէօյի և Թէր Տէզ Էթայի միջեւ , և 1816 փետրվար 12ին Հօրնի հռչակաւոր հրուանդանը պատեցին , որ իւր եղբօրմէն՝ Բարէյուսոյ հրուանդանէն՝ աւելի արժանապէս կրնար փոթորկաց հրուանդան կոչուիլ ։

— Այո՛ , ստուգիւ հոն գտնուիլ պիտի ուզէի , գոչեց Ռոպերթ ։

— Եւ բնաւ սրտայուզումներ պիտի կրէիր , տղա՛ս , յարեց Բականէլ ոգեւորելով ։ Արդարեւ կա՞յ առաւել ճշմարիտ գոհունակութիւն մը կամ մանաւանդ առաւել իսկական բերկրութիւն քան նաւարկուի մը բերկրութիւնն , որ իւր ըրած գիւտերը կը նշանակէ նաւուն քարտէսին վրայ ։ Կը տեսնէ որ հետզհետէ երկիրներ կը ձեւանան իւր աչաց առջեւ , կղզիներ , հրուանդաններ , կարծես ծովուն ալեաց ծոցէն բուսնելով ։ Ի սկզբան սահմանագիծերն անորոշ , բեկեալ , ընդհատեալ են · աստ ամայի վայր մը , անդ անջատ ծովախորշ մը , քիչ մը հեռուն ծովածոց մը՝ տարածութեան մէջ կորսուեալ ։ Ծովախորշերն աւելնալով կը կտրեն ծովեզրները , հրուանդանները ծովափանց վրայ յեցեալ են ։ Վերջապէս նոր ցամաքն իւր լիճերով , առուներով , գետերով , լեռներով , դաշտերով , գիւղերով , քաղաքներով և մայրաքաղաքներով շքեղապէս կը տարածի երկրագունդին վրայ ։ Ա՛հ , բարեկա՛մք , երկիր գտնող մը ճշմարիտ հնարող մ'է · նոյն սրտայուզումներն ու անակնկալ զարմանքները կը կրէ ։ Բայց այժմ այս հանք գրեթէ սպառած է ։ Ամեն բան տեսնուած , ամեն բան քննուած , ամեն բան հնարուած է ցամաք երկիրներու կամ նոր աշխարհներու մասին · և մեք՝ վերջնեկքս աշխարհագրական գիտութեան մէջ՝ բան մը չունինք ընելու ։

— Ունինք , սիրելի՛դ իմ Բականէլ , պատասխանեց Կլէնարվան ։

— Ի՞նչ ունինք ։

— Ինչ որ կ'ընենք այժմ ։

Սակայն Տընքըն սքանչելի արագութեամբ կը սահէր Վէսբուչիներուն և Մաճէլլաններուն բացած ուղւոյն վրայ ։ Սեպտեմբեր 15ին կտրեց Այծեղջիւրի հասարակածն և ուղղուեցաւ դէպ ի հռչակաւոր նեղուցին բերանը ։ Քանի մ'անգամ Պաթակոնիոյ ստորին ծովեզրները տեսնուեցան իբրեւ հազիւ նշմարելի գիծ մը հորիզոնին վրայ ։ Տընքըն տասն մղոնէն աւելի հեռուէն կ'անցնէր , և Բականէլի համբաւաւոր դիտակն յոյժ տարտամ գաղափար մը տուաւ անոր այդ ամերիկեան ծովեզերեաց վրայ ։

Սեպտեմբեր 25ին , Տընքըն Մաճէլլանի նեղուցին առջեւ հասած էր · առանց վարանելու մէջտեղը մտաւ ։ Խաղաղական Ովկիանոս գնացող շոգենաւք ընդհանրապէս նախամեծար կը համարին զայս ուղի ։ Իւր ճիշդ երկայնութիւնն երեք հարիւր եօթանասուն վեց մղոն (130 փարսախ) է · ամենէն մեծ նաւերը խոր ջուր կը գտնեն ամեն տեղ , մինչեւ իսկ արձակ ծովեզերաց առջեւ պատուական խարսխավայրեր , ջրատեղիներ , ձկնալից գետեր , որսալից անտառներ կան · քան տեղ կը գտնուի անքոյթ և դիւրին դադարի համար · վերջապէս հազար տեսակ միջոցներ , յորոց զուրկ են Լըմէրի նեղուցն ու Հօրնի հրուանդանին սոսկալի ժայռերն , որք անդուլ մրրկաց և փոթորկաց այցելութիւններ կը վայելեն ։

Նաւարկութեան առաջին ժամերուն մէջ , այսինքն վաթսուն ութսուն մղոն տեղ , մինչեւ Կրէկորի հրուանդանը , ծովափունք ցած և աւազուտ են ։ Ժագ Բականէլ չէր ուզեր կորսնցնել ոչ մէկ տեսակէտ և ոչ նեղուցին որ եւ իցէ մէկ մանրամասնութիւնը ։ Անցքն երեսուն եւ վեց ժամ հազիւ պիտի տեւէր , և երկու եզերաց այս շարժուն շըրջապատկեր , հարաւային արեւուն շքեղ պայծառութեան ներքեւ արժանի էր արդարեւ գիտնական աշխարհագրին սքանչացման ։ Ոչ մէկ բնակիչ չերեւցաւ հիւսիսային հողերուն վրայ ։ Միայն քանի մը թըշուառ Ֆուէճիացիք կը թափառէին Թէռ Տը Ֆէօյի մերկ ապառաժներուն վրայ ։ Ուստի Բականէլ շատ ցաւեցաւ ու սրտնեցաւ Պաթակոններ չտեսնելուն վրայ՝ ի մեծ զուարճութիւն իւր ուղեկցաց ։

— Առանց Պաթակոններու Պաթակոնիա՛ , կ'ըսէր , ոչ եւս Պաթակոնիա է ։

— Համբերեցէք , պատուական աշխարհագիրս , պատասխանեց Կլէնարվան , պիտի տեսնենք Պաթակոններ ։

— Աներկբայ չեմ ։

— Բայց կան , ըսաւ տիկին Հէլէնա ։

— Չեմ կարծեր , տիկի՛ն , որովհետեւ չեմ տեսներ ։

— Վերջապէս , այդ Պաթակոն անուն , որ սպանիերէն «խոշոր ոտներ» ըսել է , մըտացածին էակներու տրուած անուն մը չէ ։

— Օ՛ , անունը բան մը չէ , պատասխանեց Բականէլ , որ վիճաբանութիւնը տաքցնելու համար կը պնդէր իւր գաղափարին վրայ · ասկէ զատ , ճշմարիտն ըսելով , դոցա բուն անունն ալ ծանօթ չէ ։

— Զարմանալի՛ բան , գոչեց Կլէնարվան , Գիտէի՞ք զայս , հազարապե՛տ ։

— Ոչ , պատասխանեց Մաք Նապս , և գիտնալու համար ալ սկովտական լիրա մը չեմ տար ։

— Պիտի իմանաք սակայն , անհո՛գ հազարապետ , ըսաւ Բականէլ ։ Արդարեւ Մաճէլլան Պաթակոն կոչեց այս երկիրներու բնիկները , բայց Ֆուէճիացիք Թիրմէնէն կը կոչեն զանոնք . Չիլեցիք՝ Քաուքահուս , Քարմէնցի գաղթականք՝ Թուէլքս , Արաուքանք՝ Հուիլքս ։ Պուկէնվիլ՝ Շաուհա կը կոչէ զանոնք , Ֆալքնէր՝ Թէհուէլհէ ։ Իրենք ալ զիրենք ընդհանուր անուամբ Ինաքէն կը կոչեն ։ Արդ՝ կը հարցնեմ ձեզ թէ ի՞նչպէս կարելի է ճանչել զայդ ժողովուրդ , և թէ այդչափ անուն ունեցող ազգ մը կրնա՞յ ապրիլ ։

— Ահաւասիկ փաստ մը , պատասխանեց տիկին Հէլէնա ։

— Ընդունինք , ըսաւ Կլէնարվան , բայց մեր Բականէլ բարեկամը կը խոստովանի , կարծեմ , որ եթէ Պաթակոնաց անուան վըրայ երկբայութիւնք կան , գոնէ նոցա հասակին վրայ տարակոյս չկայ ։

— Երբէք չեմ խոստովանիր այնպիսի անտեղութիւն մը , պատասխանեց Բականէլ ։

— Հսկայ են , ըսաւ Կլէնարվան ։

— Չեմ գիտեր ։

— Փո՞քր են , հարցուց տիկին Հէլէնա ։

— Ոչ ոք կրնայ հաստատել ։

— Միջակ են ուրեմն , ըսաւ Մաք Նապս , զամենն համաձայնեցնելու համար ։

— Զայդ ալ չեմ գիտեր ։

— Չափազանց է այդ , գոչեց Կլէնարվան , վասն զի զանոնք տեսնող ուղեւորք … ։

— Զանոնք տեսնող ուղեւորք , պատասխանեց աշխարհագիրն , համաձայն չեն ըլլար ։ Մաճէլլան կ'ըսէ թէ իւր գլուխն հազիւ կը հասնէր նոցա գօտիին ։

— Ուրեմն ։

— Այո՛ , բայց Տրէյք ալ կ'ըսէ թէ Անգլիացիք ամենէն բարձրահասակ Պաթակոնէն իսկ մեծ են ։

— Օ՛ , Անգլիացիք , կարելի է , ըսաւ հազարապետն արհամարհոտ կերպիւ , բայց Սկովտացիք ։

— Քավէնտիշ կը հաւաստէ թէ յաղթահասակ և հուժկու են , շարունակեց Բականէլ ։ Հաուքինս հսկայից չափ կը մեծցնէ զանոնք ։ Լըմէր և Շուլթէն ալ տասն և մէկ ոտք բարձրութիւն կուտան անոնց ։

— Լա՛ւ , ահաւասիկ արժանահաւատ մարդիկ , ըսաւ Կլէնարվան ։

— Այո՛ , որչափ արժանահաւատ են Վուտ , Նարպորօ և Ֆալքնէր , որք միջահասակ գտած են զանոնք ։ Ճշմարիտ է որ Պայրըն , Ժիրօտէ , Պուկէնվիլ , Վալլէս և Քարթըրէ կը հաստատեն թէ Պաթակոնք վեց ոտք և վեց մատ հասակ ունին , իսկ Պ. Տ'Օրպինեի , որ այդ երկիրներն ամենէն լաւ ճանչող գիտուն մ'է , հինգ ոտք և չորս մատնաչափ հասակ կը վերագրէ անոնց ։

— Բայց յայնժամ , ըսաւ տիկին Հէլէնա , ո՞րն է ճշմարիտն այդչափ հակասութեանց մէջ ։

— Ճշմարիտը , տիկի՛ն , պատասխանեց Բականէլ , այս է թէ Պաթակոնաց իրանը մեծ է և սրունքը կարճ ։ Ուստի կրնայ ոք իւր կարծիքը ծաղրաբանօրէն բացատրել ըսելով թէ այդ մարդիկ՝ նստած՝ վեց ոտնաչափ հասակ ունին , և ոտքի վրայ՝ հինգ ոտնաչափ ։

— Կեցցէ՛ս , սիրելի՛ գիտնականս , պատասխանեց Կլէնարվան · լաւ խօսեցաք ։

— Միայն թէ անդոյ չլինին , շարունակեց Բականէլ , որով ամեն անհամաձայնութիւն կը վերնայ ։ Բայց աւարտելու համար , բարեկա՛մք , սա մխիթարար դիտողութիւնը կ'աւելցնեմ · այսինքն թէ Մաճէլլանի նեղուցը շատ գեղեցիկ է , մինչեւ իսկ առանց Պաթակոնաց ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ ԺԷ

22 Փետրուար 1885

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Բողոքաւորութիւն և հրաժարականք

Ազգային ժողովը գումարեցաւ երէկ ի Ղալաթիա, ընդ ատենապետութեամբ Վսեմ. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեանի և ներկայութեամբ վաթսուն չափ Երեսփոխանաց:

Ատենապետ էֆ. ժամը 5ին ատեանը բանալով, ժողովին հաղորդեց նախ Գափամաճեան Լևոն էֆ.ի մի գիրն որով յայտնելով թէ իւր բնակութիւնը Փարիզ հաստատած է, կը հրաժարէր երեսփոխանական պաշտօնէն:

Այս պարզ հրաժարական ընդունուեցաւ ժողովէն:

Օրինաւոր բացակայ նշանակուեցան Գեր. Իզմիրլեան Մատթէոս Եպիսկոպոս, որ Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ Երուսաղէմ ուղեւորելն ծանուցած էր գրով, և Մարուքէ էֆէնտի Ֆրէնկեան որ նոյնպէս գրով յայտնած էր Դիւանին թէ Եւրոպա կ'ուղեւորի:

Խնդիր Ընծայարանի բացման

Կարդացուեցաւ Կրօնական Ժողովոյ մի գիրն որ բացատրելով եկեղեցականաց դաստիարակութեան խնդրոյն կարեւորութիւնը, կը յայտնէր թէ որոշած է նախ և առաջ մայրաքաղաքիս մէջ բանալ Ընծայարան մը՝ յորում եկեղեցականութեան փափագող դպիրք մարզելն և հրահանգուելն յեկեղեցական գիտելիս և յուսմունս կարեւորս վիճակի իւրեանց: Կրօնական ժողովը իւր սոյն որոշումը կը հաղորդէր Ազգ. Ժողովին, հանդերձ ծրագրաւն ուսմանց որ պիտի աւանդուի ընծայացուաց հնգամեայ շրջանին մէջ, և իբր ապահովութիւն տնտեսութեան սոյն Ընծայարանի, կ'առաջարկէր Կ. Պոլսոյ իւրաքանչիւր թաղերուն տարեկան հասութից համեմատ երեք առ հարիւր տուրք մը սահմանել: Կը յաւելուր միանգամայն թէ՝ ուրախ պիտի լինի եթէ Ազգ. Ժողովը առաւել ապահովագոյն և առաւել գործնական հասութի աղբիւր մը գտնէ և քուէարկէ, բաւական է որ օր առաջ բացուի Ընծայարանն:

Դիւանը գոհունակութիւն յայտնեց Կրօնական Ժողովոյ սոյն հոգածութեան համար, և առաջարկեց ըստ օրինի նախաքննութեան յղել ներկայացեալ առաջարկն և ծրագիրը: Ղազարոսեան և Մերեէմ-Գուլի էֆէնտիները դիտել տալով թէ այս խնդրոյն մէջ դրամական մաս մ'ալ կայ քննութեան կարօտ, որոշուեցաւ Նախաձեռնութեան և Համարակալութեան խառն դիւանաց քննութեան յանձնել զայն:

Կրօնական Ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Նար-Պէյ Խորէն Սրբազան խնդրելով որ ստիպողութիւն տրուի խնդրոյն, որոշուեցաւ միանգամայն յանձնարարել յիշեալ խառն Դիւանաց որ մինչեւ մէկ ամիս Ազգ. Ժողովին բերեն իրենց տեղեկագիրն:

Խնդիր հրաժարման բացակայ երեսփոխանաց

Ատենադպիր էֆէնտի ընթերցաւ դիւանի մի գիրն որ կը յայտնէր թէ ժողովոյ վերջին որոշման համեմատ Ազգ. Վարչութեան հաղորդուած է 1885 նստաշրջանին մէջ Ա. վիճակաւ դադարելի 4 Եկեղեցական, 17 Կեդրոնական, 8 Գաւառական, ինչպէս նաև զանազան պարագաներով պակասեալ 28 երեսփոխանաց ցուցակն, որպէս զի նոցա տեղն որ ընտրութեան ձեռնարկուելու հրահանգ տրուի:

Իսկ այժմ ժողովոյ կը բերուէր ցուցակն այն երեսփոխանաց որոնք երկար ժամանակէ ի վեր բացակայ կը գտնուէին այլ և այլ պատճառներով:

Ա. Յակոբ պէյ Խանտանեան, բացակայ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր

Բ. Կարապետ էֆէնտի Նիւրճեան (հիւանդ)

Գ. Յակոբ էֆէնտի Պարոնեան, բացակայ մէկ տարիէ ի վեր

Դ. Սարգիս էֆէնտի Աղաբէգեան, բացակայ մէկ ու կէս տարիէ ի վեր

Ե. Մարկոս էֆէնտի Աղաբէկեան բացակայ վեց ամսէ ի վեր

(Բացի սոցանէ, Ա. Սուրէնեան և Գ. Այվազեան էֆէնտիք ևս բացակայ են Պոլսէն, բայց ըստ որում Ա. վիճակի մէջ կը գտնուին, ըստ ինքեան հրաժարեալ պիտի նկատուին)

Ատենապետ էֆէնտի սոյն ցուցակն հաղորդելով, նշանակել իւրաքանչիւր երեսփոխանի հրաժարեցուցման մասին ժողովոյ կարծիքն հարցուց:

Ա. Տօքթոր Այվազեան էֆէնտի յայտնեց թէ Խանտանեան Յակոբ պէյ անդամ լինելով առողջապահական միայն Յանձնաժողովոյն որ ուրբաթ օրերը կը գումարի, չկրնար բնաւ ներկայ գտնուիլ. Տ. Մկրեան Հայր ևս յայտնեց թէ Խանտանեան պէյ իսպառ հրաժարեալ է:

Հետեւաբար ժողովը 6ի դէմ 16 քուէով որոշեց հրաժարեալ համարիլ զՅակոբ պէյ Խանտանեան:

Բ. Ատենապետ էֆէնտի յայտնեց թէ Նիւրճեան Կարապետ էֆէնտին տաժանելի հիւանդութեան մը պատճառաւ իւր ընտրութեան առաջին օրէն չէ կրցած ժողովոյ գալ: Մէքթէպճեան Յ. էֆէնտի ցաւ յայտնելով այս մասին, ըսաւ թէ ըստ որում հիւանդութիւնն օրինաւոր պատճառ մ'է, արժան է գիր մ'ուղղել Նիւրճեան էֆէնտիի հարցնելու համար թէ կ'ուզէ՞ հրաժարիլ երեսփոխանութենէ:

Այս առաջարկն՝ իբր օրինական, ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ:

Գ. Դ. —Այլ և այլ կարծիքներ փոխանակուելէ յետոյ, ժողովը նկատելով որ Աղաբէգեան Սարգիս էֆէնտի և Պարոնեան Յակոբ էֆէնտի իրենց պաշտօնին և գործոյ պատճառաւ Ագրիոնուպոլիս հաստատուած են, առաջինը մէկ ու կէս, և երկրորդը մէկ տարիէ ի վեր, առանց հրաժարական գրկելու, որոշեց հրաժարեալ համարիլ զանոնք:

Ե. Կարգը գալով Աղաբէգեան Մարկոս էֆէնտիի, Ատենադպիր էֆէնտին յայտնեց թէ նա ևս միայն պաշտօնով Այնթապ հաստատուած է: Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան դիտել տուաւ թէ Մարկոս էֆէնտի միւս բացակայ երեսփոխաններէն տարբեր դիրքի մէջ կը գտնուի, քանի որ Կ. Պոլսէն մեկնած պահուն հրաժարական մատոյց, սակայն ժողովը ուզելով բացառութիւն մ'ընել նորա համար, ուզեց իբր օրինաւոր բացակայ ճանչնալ զնա: Ատենապետ Սրբազանն յարեց թէ փափկութեան և պատշաճից օրինաց հակառակ կը լինի այժմ յանկարծ հրաժարեալ համարիլ Աղաբէգեան էֆէնտին, առանց կանխաւ նորա գիր մ'ուղղելու: Յ. Մէքթէպճեան էֆէնտի կերպիւ իւիք յարեցաւ Նար-Պէյ Սրբազանի կարծեաց, յայտնելով թէ Աղաբէգեան էֆէնտիի մեկնած ժամանակն երբ հարցուեցաւ թէ իւր բացակայութիւնն առժամեա՞յ է թէ տեւական, նա յայտնեց թէ առժամեայ է: Այժմ որ բացակայութիւնն երկարած է և ինք պաշտօնի մը գլուխ անցած, լաւագոյն կը լինի գրել և հարցնել նմա թէ տեւակա՞ն պիտի լինի իւր բացակայութիւն:

Ժողովը մէկի դէմ միաձայնութեամբ համակերպեցաւ Նար-Պէյ Սրբազանի և Մէքթէպճեան էֆէնտիի առաջարկին:

Կոնդակ Ամն. Եսայի Ս. Պատրիարք Հօր

Ատենադպիր էֆէնտի —Ինչպէս որ գիտէք, Տեարք երեսփոխանք, Ամեն. Եսայի Պատրիարքն մեկնեցաւ երէկ մայրաքաղաքէս, իւր Աթոռը վերադառնալու համար: Եւ ինչպէս որ Ազգային Վարչութեան ներկայացուցիչք փութացած էին ընկերանալ Ն. Սրբազնութեան մինչեւ շոգենաւ, ձեր ատենապետն ևս պարտք համարեց ի դիմաց Ազգային երեսփոխանութեան յատկապէս շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթել Ն. Սրբազնութեան: Ամեն. Եսայի Պատրիարք իւր օրհնութիւններն յղեց Պատ. Ժողովոյդ և միանգամայն յանձնեց ինձ հետեւեալ օրհնութեան կոնդակն որով իւր հրաժեշտի ողջոյնը կը մատուցանէ:

(Ատենադպիր էֆէնտի ընթերցաւ Եսայի Ս. Պատրիարքի Կոնդակն)

ՓԱՏՐԻԱՐՔ

ՅՔՐԻՍՏՈՍԻ ԾԱՌԱՅ ՏԷՐ ԵՍԱՅԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ ԱՄԵՆԱՍՈՒՐԲ ՀՈԳՒՈՅՆ····· ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱԹՈՌՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՒ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒՉ ՍՈՒՐԲ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԱՑՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՅՈՐՄԷ ՀԱՍՑԷ ՇՆՈՐՀՔ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԵՐԱՅ Վսեմաշուք և ազգասէր Տիգրան Էֆէնտի Եուսուֆեան բարեջան Ատենապետի Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ եւ համօրէն Վըսեմապատիւ եւ հայրենասէր Երեսփոխանաց Տեարց բարեպաշտօն եւ մեծահաւատ Որդւոց մերոց սիրելեաց եւ հարազատաց Առաքելական եւ Կաթողիկէ Ս. Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց եւ որոց ընդ Ձեզ բարեպաշտուհեաց եւ հոգեւոր Ընտանեաց եւ բարեժառանգ Զաւակաց կալ մնալ ի խնամս Բարձրելոյն Աստուծոյ Հօր Ամենակալի, ընդ փրկաւէտ Խաչիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ ի շնորհս Ամենասուրբ Հոգւոյն կենարարի զարդարեալ ամենայն առաքինական բարեմասնութեամբք եւ ճոխացեալ հոգեկան եւ մարմնական բարութեամբք յորդւոց որդիս· Ամէն:

Եւ ընդ Քրիստոսաւանդ Ս. ողջունիս եւ Աստուածային շնորհածաւալ Օրհնութիւնս յայտ առնեմք զի թէպէտ փափաքելով փափաքեմք անձամբ անձին եւ կենդանի բարբառով բերանոյ ընծայել զմեր Հայրական շնորհակալիս յաղագս սիրոյ եւ հոգատարութեան եւ նախանձախնդրութեան Ազգօգուտ Ժողովոյդ առ Առաքելական Ս. Աթոռս, եւ առ սուրբ յարգանաց եւ մխիթարական ընդունելութեանց որ առ մեզ, սակայն՝ ըստ որում ժամանակ պանդխտութեան մերոյ ողորմութեամբ Տեառն եւ շնորհիւ Ազգային Ժողովոյդ լցեալ գոլով ունիմք յառաջիկայ օրն հինգշաբթի ելանել ի ճանապարհ, որ [illegible] աւուրս՝ նա մանաւանդ ծանօթ տկարութիւն մեր չներէ մեզ գոհացումն տալ բաղձանաց սրտի մերոյ:

Զփորձ առեալ գոլով բարեպաշտութեան Ազգային Ժողովոյդ եւ փառաց ի [illegible] Նորին, զոր անձամբ չկարեմք կատարել զբանիւ եւ նուիրական պարտս, այսու գրովս Օրհնութեան եւ Ողջունի առնեմք ի լրումն: Շնորհս անչափս ունիմք բազմաւ ի խնդիր պաշտպանութեան Ազգ. Ընդհանուր Ժողովոյդ դէպ յամենայն իրաւունս եւ սեպհականութիւնս Ազգ. Մեծի Ս. Աթոռոյս ի Ս. Երկրին· գոհունակութիւնս լիապէս մատուցանեմք առ այն նախանձախնդրութիւն վասն փառաց և պատուոյ Ազգ. Ս. Վանուցս զոր սիրայօժար փոյթ է Միաբանութիւն Ս. Աթոռոյս, եւ առ այն ազնուութիւնս եւ վստահութիւն որ յաղագս բարձման մեծագումար պարտուցն, եւ ի վերայ այսր ամենայնի մխիթարելոյ ջանից որ յաղագս քարոզական եւ նիւթական յառաջադիմութեան ամենայն եկեղեցեաց, քարոզական հաստատութեանց եւ բարգաւաճման ընդհանուր Ազգիս:

Ուստի բազկատարած հայցմամբ մաղթեմք զի օրհնեսցէ՝ Տէր Աստուած զերեսփոխան Տեարսդ զսիրելի զաւակունս մեր եւ ծաղկեցուսցէ յորդւոց յորդիս, առողջ եւ երջանիկ կենօք պահեսցէ, Ս. Հոգին շնորհաց եւ իմաստութեան շնորհազարդեսցէ եւ իմաստնացուսցէ յամենայն որոշումս Ձեր եւ յընտրութիւնս, եւ տացէ բան իմաստութեան խօսել եւ խօսիլ զհաճոյսն Աստուծոյ եւ զօգտակարն Ս. Եկեղեցւոյ եւ սիրելի Ազգիս. ի սէր եւ միաբանութիւն պահեսցէ· ճոխացուսցէ ամենայն հոգեկան եւ մարմնական բարեմասնութեամբ· լիացուսցէ ամենայն բարութեամբ երկնից եւ երկրի· յաջողեսցէ զամենայն ձեռնարկս Ձեր զազգայինս եւ զանձնականս, ի փառս Ս. Եկեղեցւոյ, ի շահ Հայ ժողովրդեան եւ ի մխիթարութիւն մեր:

Եւ զի ամենայն բարիք ծագումն առնեն ի Գահէն Օսմանեանց եւ յազնուական զանձուց հպատակասէր ողւոյ Նորին Օգոստափառութեան Սուլթան Համիտ քաջախնամ Կայսերն մերոյ, քաջախոհութեամբ Բարձրապատիւ Նախարարաց եւ ամենայն յաջողութիւնք ձեռնարկութեան Ազգիս ընդ հովանեաւ Օսմանեան Տէրութեան պսակին, ուրախութեամբ ողջոյն եւ բերկրութեամբ սրտի ձօնեմք զմերս խորին եւ անկեղծ շնորհակալութիւնս երախտագիտական ի Գահոյս Նորին Վեհափառութեան յաղագս հայրական պաշտպանութեան որ ցոյս փայլի եւ առ յաղագս, եւ շնորհապարտ զգացմամբ աղաչեմք զԵրկնաւոր Թագաւորն զի ընդ [illegible] Աջոյն պատսպարեսցէ զպատուական եւ զանդին Անձն Թագաւորին մերոյ Սուլթան Համիտ Կայսերն· ի ծագ արքայական գաւազանին հաստատուն պահեսցէ· յաջողեսցէ զամենայն ձեռնարկս Նորին Վեհափառութեան որ յաղագս շինութեան եւ բարգաւաճման երկրին եւ հպատակացն· զԱթոռ Տէրութեանն Օսմանեան անխախտ եւ անսասան պահեսցէ· պահպանեսցէ եւ զԲարձրագոյն Բարձրապատիւ Նախարարացն եւ լուսաւորեսցէ զխորհուրդս Նոցին, ի շինութիւն երկրին եւ ի բարգաւաճումն սիրելի Ազգիս Հայոց:

Առաքելական Աթոռոյն Սրբոյ
Երուսաղեմի Պատրիարք
ԵՍԱՅԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Տուաւ Օրհնութեան կոնդակս
ի մայրաքաղաքս Կ. Պոլիս
Յամի Շնորհաց 1885 Փետր. 11
և Հայոց 4377 Մեհեկան 4
Համար 67

Յետ ընթերցման սոյն Կոնդակին, Տ. Մկրեան Հօր առաջարկութեամբ երեսփոխանք յոտնկայս շնորհակալութիւն յայտնեցին առ Ամեն. Եսայի Պատրիարքն:

ՕՐԱԿԱՐԳՆ

Կաթողիկոսական Խնդիր

Այս երբ ժողովը կը պատրաստուէր Օրակարգին անցնիլ, տասն երեսփոխանք գիր մը ներկայացուցին Դիւանին որով յիշեցնելով խնդրոյն փափկութիւնը, կ'առաջարկէին նիստը գաղտնի ընել:

Թէպէտեւ Տ. Վաչան վարդապետ և Ղազարոսեան Բ. էֆ. ուղեցին այս առաջարկին դէմ խօսիլ, սակայն Ատենապետ էֆէնտի յիշեցնելով ներքին կանոնագիրն որ կը տրամադրէ թէ գաղտնի նիստն, ձեռամբարձով առանց վէճի կ'որոշուի, տասն երեսփոխանց առաջարկը քուէի դրուելով ընդունուեցաւ 6ի դէմ 22 քուէով:

Հետեւաբար Ատենապետ էֆէնտին հրաւիրեց ունկնդիր ժողովուրդն դուրս ելնել, և ժողովը իւր նիստը շարունակեց գաղտնի:

Ներելի չլինելով մեզ հրատարակել գաղտնի նստին մէջ եղած վիճաբանութիւնն որ տեւեց իբր երկու ժամ, կը շատանամք յայտնել թէ Պատրիարքական Տեղապահ Հայրն Ժողովոյն ներկայացուց Ռուսական դեսպանատան միջոցաւ Էջմիածնայ Սինոդէն ընդունած գիրն, որ կը ծանուցանէր թէ Կաթողիկոսական ընտրութիւնը այս ամ կատարուի ապրիլ 17ին, և թէ ինք (Տեղապահ Հայրն), իբրեւ Փոխանորդ Թեմակալ Առաջնորդին Կ. Պոլսոյ, կամ անձամբ պարտի մասնակցիլ ընտրութեան՝ աշխարհական պատգամաւորի մը հետ, կա'մ երկու անձեր՝ մին եկեղեցական եւ միւսն աշխարհական, պարտի նշանակել իբրեւ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ թեմին, և կա'մ իւր և աշխարհական պատգամաւորին քուէն պէտք է ղրկէ յէջմիածին, եթէ չուզէ անձամբ երթալ, կամ ներկայացուցիչ նշանակել: Իսկ միւս հրաւիրագիրներն ուղղակի գաւառային Առաջնորդաց ղրկուած էին ձեռամբ ռուսական հիւպատոսաց:

Նախ քան ընկալումն այս պաշտօնագրի, ժողովը խորհրդակցելով կաթողիկոսական ընտրութեան խնդրոյն վրայ, միաձայնութեամբ քուէարկեց հետեւեալ որոշումն թէ՝

«Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովը կ'որոշէ որ Թուրքիոյ Հայք մասնակցին յառաջիկայ Կաթողիկոսական ընտրութեան»:

Ապա խորհրդածելով Սինոդի հրաւիրագրոյն վրայ, զոր Տեղապահ Հայրն ժամանակ չէր ունեցած Ազգ. Վարչութեան ներկայացնելու, ըստ որում դեռ երկու օր առաջ ընդունած էր զայն, ժողովը հետեւեալ բանաձեւը քուէարկեց միաձայնութեամբ·

Բանաձեւ

«Նկատելով որ փակման ժամն հասած և չէ կարելի Օրակարգին կաթողիկոսական խնդիրն այսօր վերջացնել,

«Նկատելով որ Էջմիածնայ Սինոդէն եկած թուղթն այնպիսի ծանրակշիռ կէտեր կը պարունակէ որք անմիջական տնօրինութեան կը կարօտին, Ազգ. Ժողովս կ'որոշէ՝

«Ա. Յղել Սինոդի գիրն առ Վարչութիւն, յանձնարարելով որ գաւառաց ուղղակի մասնակցութեան հրաւէրին նկատմամբ հարկ դատած օրինական հրահանգը տայ անմիջապէս գաւառական առաջնորդաց և թղթոյն ամբողջութեանը վրայ իւր կարծիքը բերէ յառաջիկայ նստին·

«Բ. Յաջորդ նիստը գումարել ուրբ. օրէն:

Սոյն բանաձեւի քուէարկութենէն յետոյ, ատեանը փակուեցաւ ի ժամ 7, յաջորդ նիստն յառաջիկայ ուրբաթ գումարելու որոշմամբ:

Յաւարտ նստին, Ատենապետ էֆ. ծանոյց ժողովին թէ՝ Իզմիրլեան Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոսի բացակայութեան պատճառաւ, կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ իւր կարծիքը գրաւորապէս ուղղած էր առ Դիւանն, և թէ սոյն գիր պիտի կարդացուի յաջորդ նստին մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նոյեան Աղաւնւոյ լրագրի մէջ կը կարդանք·

«Փետրուար 10ին Թիֆլիզի Հայոց եկեղեցեաց մէջ կատարեցաւ պատգամաւորաց ընտրութիւնը: Այս պատգամաւորներ մասնաւոր ժողովով մը Վրաստանի և Իմէրէթիի թեմի աշխարհական պատգամաւոր մը պիտի ընտրեն, որ Էջմիածնի ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ընտրութեան ժողովին պիտի մասնակցի: Ընտրեալ պատգամաւորներն են վանքի Մայր եկեղեցւոյ մէջ Պօղոս Մէլիք Ղարաքէօզեան, Բագրատ Նաւասարդեան և Սպանդար Սպանդարեան· Քամոյենց եկեղեցւոյ մէջ Ալէքսանդր Մէլիք-Աղաբեան, Վահրամ Մուրթաֆեան և Նիկոլ Ծառուրեան. Զրկինենց եկեղեցւոյ մէջ Գրիգոր Շահբուդաղեան, Գրիգոր Իզմիրեան և Ներսէս Աթաբէկեան· Նաւթլուղի եկեղեցւոյ մէջ Յովհաննէս Օսիպովից Գուրգենբէկեան, Արտաշէս Ամիրխանեան և Գէորգ Աքիմեան· Մուղնիի եկեղեցւոյ մէջ Արգար Յովհաննիսեան, Վարդան Կուսիկեան և Գարասիմ Մէլիք-Բէգլարեան· Ջիգրաշէնի եկեղեցւոյ մէջ Իշխան Նադոլեան Ամատունի, Անտոն Ղորղանով և Աւետիք Եզէկեան· Նորաշէնի եկեղեցւոյ մէջ Ալէքսանդր Մանթաշէֆ, Ալէքսանդր Քիշմիշեան և Ասատուր Տէր-Յակոբեան»:

Անցեալ տարի ալ ի Թիֆլիս ընդհանուր պատգամաւոր մ'ընտրելու համար գրեթէ մի և նոյն անձինք ընտրուած էին, որոց մեծամասնութիւնն Ներսէս Սրբազանի կուսակից լինելով, ընտրեցին Արգար Յովհաննիսեան որ ամենուն յայտնի էր Ներսէս Սրբազանի ընտրութեան ջերմ պաշտպան լինելովը: Այս անձինք որ անցեալ տարի իրենց ընտրելի կ'առաջարկէին զՆերսէս Սրբազան, նոյնպէս նաև Խրիմեան Սրբազանի յարգողներն էին· ուստի յուսալի է որ սոքա Վրաստանի և Իմէրէթի թեմի կողմէ Խրիմեան Հայրիկին քուէ տուող աշխարհական պատգամաւոր ընտրեն:

* * *

Գեր. Սրուանձտեանց Գարեգին վարդապետ հրաւիրեալ է քարոզ խօսիլ վաղը՝ կիրակի՝ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ:

* * *

Ատաբազարի ազգայնոց կողմէ հետեւեալ հանրագրութիւնը մատուցուած է Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Հօր՝ Ազգ. Վարչութեան ներկայացուելու համար:

Նիկոմիդիոյ վիճակի հոգեւոր Առաջնորդ Յովակիմեան Գերապատիւ Տ. Ստեփաննոս Ծ. վարդապետի իւր տասնամեայ պաշտօնավարութեան մէջ համօրէն վիճակայնոց նիւթական և բարոյական յառաջդիմութեան համար ցոյց տուած անխոնջ աշխատութիւնքն, անուրանալի անձնուիրութիւնքն և ուսումնասէր ողջոյն քաղաքիս և շրջակայ գիւղօրէից մէջ ի գլուխ հանած կարգ մը ազգաշահ գործերն համօրէն հայ հասարակութեանս անկեղծ յայտնի ըլլալով, պարտք կը զգենն մեր վրայ հրապարակաւ մեր խորին երախտագիտութիւննիս յայտնել առ Նորին Գեր. Հայրութիւն: Այլ սակայն մտերս կարգ մը թշնամիք սին զրպարտութեամբ և չարախօսութեամբ երեւան ելած են լրագրաց էջերուն մէջ միայն անոր անձնական արժանիքն անուանարկելու և հրապարակի վրայ անոր ստացած ժողովրդային համակրութիւնը ջնջելու համար, յորոց առիթ առնելով Գեր. Ս. Հայրն [illegible] նայելով հրաժարական մատուցած է առ Նիկոմիդիոյ Գաւառական Երեսփոխանական ժողովն: Առ այս պարտ անձին կը համարինք ներկայիս գալ խնդրելու Պատկառելի ժողովէդ որ չընդունուի Նորին Գերապատուութեան մատուցած հրաժարականը: Վստահ ըլլալով որ դուք ևս լաւ կշռած ըլլալով ըստ ամենայնի Նորին Հայրութեան հովուական Առաջնորդի մը վայել ունեցած բարեմասնութիւնքն, շնորհ կ'ընէք ժողովրդեանս արդար բաղձանքն պսակելու՝ վերահաստատելով զՆ. Գեր. Հայրութիւն իւր պաշտօնին մէջ, որով երախտապարտ կը կացուցանէք զհամօրէն վիճակայինս:

(Ստորագրութիւնք 400է մօտ)

յԱտաբազար

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Փետրուար 23

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ. Էջմիածին —Վահրամ Եպիսկոպոս Մանկունի — Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՆՈՐԱՎԷՊ. Մեծ հարուստ մը. Օրէրդ Տ'օռեբեբէն ֆրանս. յեղինակութենէ (ԼԻՒՏՕՎԻԿ ՀԱԼԵՎԻ) Թարգմ. Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ. Վէպեր Հելլէն Էջը Պան Մէլ (ԱՌՍԷՆ ՀՈՒՍԷՅ)

ՏԱՐԱԶԱՆՔ. 1885ի Ձմեռն և Գարուն

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՅԹՔ. [illegible] Ծնունդ և Մկրտութիւն. Յ. ՏՈՒՏՕՒԽԵԱՆ

ԲԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՅ. Սպառէն, Ներսէն, Աշխարհէն.

ՎԷՊ. ՍԻՄՕՆԸ ԵՒ ՄԱՐԻ (ԿՁԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ) Թարգմ. — Մ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Մաքսիմոֆ նախընթաց օրը պարսկական դեսպանատուն երթալով, տեսակցեցաւ Միրզա Ճէվատ Խանի հետ:

* * *

Նախընթաց օր Բարձրագոյն Մեծ Եպարքոսն Լեզուագիտութեան Նորակառոյց վարժարանն այցելով, աչքէ անցուց շինութիւնն որ աւարտելու վրայ է:

* * *

Միրլիվա Էսհէմ փաշայի նախագահութեան ներքեւ գտնուող մասնախումբն, որ կը գումարուի Արհեստական վարժարանին մէջ, Թուրքիոյ մէջ բացուելիք արհեստական վարժարանաց նկատմամբ մինչեւ ցարդ խորհրդակցութեան առարկայ եղած կէտերը ծրագրելով, այս օրերս պիտի մատուցանէ Առեւտրական և Երկրագործական Նախարարութեան:

* * *

Նախընթաց թուով մը ծանուցինք թէ Պարսկաստանի Համատան գաւառին մէջ տեսակ մը տարափոխիկ հիւանդութիւն ծագած է:

Թէհրանէն առնուած վերջին տեղեկութեանց նայելով, մէկ շաբաթուան մէջ հարիւր հոգի մեռեր են այդ ախտէն, որոյ բնութիւնը դեռ չէ բացատրուած:

* * *

Մայրաքաղաքիս մէջ բացուելիք երկրագործական դրամատան վերաբերեալ տեղեկագիրը Նախարարաց խորհրդոյ քննութեան բովէն անցնելէ յետոյ, այս օրերս կայսերական պալատը մատուցուեր է ի վաւերացումն:

* * *

Վերջին օրերս Ալպանիոյ հանրային ապահովութեան նկատմամբ տարածուած զրոյցները չափազանցեալ կը թըւին: Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, կ'ըսէ Մոնիթէօր, այն անձինք որք փորձեցին Բրիզրէնայի մէջ անկարգութիւնք յուզել, ձերբակալուած են, և խաղաղութիւնը վերահաստատուած է շնորհիւ տեղական իշխանութեանց և կայս. զօրաց ջանքերուն:

* * *

Երուսաղէմէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լուի Պոնաբարթ իշխանն որ «Քոնթ տը Մոնքալիէրի» ծածկանուամբ կը ճանապարհորդէ, նախընթաց օրը Ս. քաղաքն հասեր է:

* * *

Թնդանօթարանի վերատեսուչ Ալի Սայիպ փաշա, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած է:

* * *

Մայրաքաղաքիս աւստրիական դերհիւպատոս Պ. Կօրաքիէչի որ չորս ամսէ հետէ բացակայ կը գտնուէր արձակուրդով, նախընթաց օրը վերադարձաւ իւր տիկնոջ հետ:

Նմանապէս Կ. Պոլիս վերադարձաւ փաստաբան Պ. Բէզարէլլի որ, ինչպէս կը յիշուի, Փարիզ գնացած էր Վասիլաքի էֆէնտիի որդւոյն կողմէ Տէրքոսեան Ջրի Ընկերութեան դէմ պահանջի դատ մը վարելու համար:

* * *

Կ'ըսուի թէ արքունի Փողերանոցի վերատեսուչ Թէվֆիք պէյի հրաժարումն և յաջորդի մ'անուանումը վերջնական հանգամանք մը չունի: Թէվֆիք պէյ պարզապէս հարկ դատեր է իւր պաշտօնէն քաշուիլ որպէս զի Փողերանոցի գործողութեանց համար հրամայուած քննութիւնը կատարուի:

Սայիտ էֆէնտի, որոյ յանձնուած է այս պաշտօն, սկսած է Փողերանոցի մէջ ի պահ դրուած բոլոր դրամոց և սիքքեղինաց ցուցակը պատրաստել:

* * *

Սէլանիկի անգլիական հիւպատոսին մէկ տեղեկագրին համեմատ, այդ գաւառին մէջ նոյն մուծեալ գլխաւոր ապրանքներն են՝ բամպակի մանուածք, բանուած երկաթք, քարիւղ, գաճիճ, շաքար, օճառ և այլ: Անգլիական բամպակի հիւսուածոյ սպառումը մեծապէս նուազած է, Յունաստանի և Սելանիկի մէջ մանարաններու հաստատութեան պատճառաւ: Մոթոմէքը և բամպակի ուրիշ հիւսուածք, բանուած երկաթներ և նուրբ նիւթեր, օրինակի համար, դանակ, ածելի եայլն Անգլիայէն կը բերուին միշտ: Դիտելի է սակայն որ Մանաստրի գաւառակին մէջ գործածուած բազմաքանակ նիւթեր Ֆրանսայէն, Աւստրիայէն և Գերմանիայէն կը բերուին: Սակայն այս գաւառակի բնակիչք աւելի գնոյն աժանութեան կը նային քան թէ տեւականին ազնուութեան:

* * *

Իսթէրն էքսբրէս՝ Պուլղար Մէտրապոլտաց անուանման ծանուցեալ խնդրոյն վրայ խօսելով, հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ:

Թրակիոյ և Մակեդոնիոյ յոյն հասարակութիւնք կը շարունակեն հանրագրեր ղրկել Ֆէնէրի Պատրիարքարանը, բողոքելով Պուլղարաց Էկզարքարանին դէմ որ կ'ուզէ յիշեալ գաւառաց մէջ Պուլղար մէտրապոլտաց անուանման պէրաթներն ստանալ:

Միւս կողմէ կ'երեւի թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանն որոշած է շարունակել իւր ձեռնարկներն Բ. Դրան քով, խնդրելու համար որ Թուրքիոյ գաւառաց մէջ յունաց Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ գտնուող ուրիշ մէտրապոլտաց իրաւասութիւնը չընդունի, բացի այն եկեղեցականներէ որք մասնաւոր հասարակութեան մը կը պատկանին և Օրթոտոքսութեան հետ առնչութիւն չունին բնաւ:

Ի պատասխանի այս տեսութեան որ ընդարձակ կերպով պարզուած է Պատրիարքարանի վերջին Թագրիրին մէջ, Բ. Դուռը կ'ըսէ թէ ինք ուրիշ բան չըներ այլ եթէ գործադրել ինչ ինչ տրամադրութիւններն Պուլղարաց Էկզարքարանի հաստատման Ֆէրմանին որ ժամանակին նոյն իսկ Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուած ծրագրին վրայ պատրաստուած և տրուած է: Հետեւաբար Բ. Դուռը ներկայ պարագային մէջ այսպէս վարուելով պարզապէս իւր իրաւունքը գործադրած պիտի լինի, առանց Յունաց Պատրիարքարանի իրաւունքներն և կայսերական Ֆէրմանով տրուած առանձնաշնորհումներն ոտնակոխ ընելու:

Այս առթիւ, Ֆէնէրի պատրիարքարանը նոր յիշատակագիր մը պատրաստած է յորում կը հակառակի Բ. Դրան այս տեսակէտին և կը պնդէ թէ պուլղարաց Էկզարքարանի հաստատման ֆերմանն կառավարութեան նախաձեռնութեամբ տրուած է, թէ այս բան հակառակ է Ֆէնէրի եկեղեցւոյն բոլոր կանոնաց, և նոյն իսկ հակառակ է հիմանց այն ծրագրի որ վաւերացած է կ'ըսեն:

Պատրիարքարանը կը յիշեցնէ միանգամայն թէ խնդրոյ առարկայ եղող ծրագիրն առանց իւր հաւանութեան կողմնակի յանձնաժողովոյ ձեռամբ պատրաստուած է, և թէ այս առթիւ պատրիարքարանի բողոքները նկատողութեան չեն առնուած: Յիշատակագիրը կ'եզրակացնէ թէ պարզապէս պէտք է մերժուին պուլղարաց Էկզարքարանին Թուրքիոյ յունական թեմերուն վրայ ունեցած հաւակնութիւններն: Եւ յոյս կը յայտնէ թէ Բ. Դուռը չպիտի ուզէ այդքան մեծ վնաս մը հասցնել պատրիարքարանի իրաւասութեանց, պաշտօնապէս ճանչնալով այնպիսի հոգեւորական իշխանութիւն մ'որ բնաւ Օրթոտոքսութեան հետ առնչութիւն չունի և պէտք է Օրթոտոքսութենէ դուրս, իբր մասնաւոր հասարակութեան մ'իշխանութիւն ճանչցուի:

* * *

Տեղական թերթ մը խօսելով Օսման պէյի մեծ ապարանին մօտ հաստատուելի թղթի գործարանին վրայ, կ'ըսէ թէ տարին 4,000,000 ոսկւոյ թուղթ կը ներմուծուի ի Թուրքիա, հետեւաբար եթէ Օսման պէյի գործարանն այդ սպառեալ նիւթին մէկ ութերորդն արտադրէ, այսինքն 50,000 ոսկւոյ թուղթ, դարձեալ երկրին համար մեծ հարստութիւն մը կրնայ նկատուիլ այս և հարիւրաւոր բնակչաց ապրուստին նպաստել:

* * *

Թէրճիմանը Հագիգաթ կ'իմանայ թէ արքունի նաւարանին մէջ ի մօտոյ նոր զրահաւոր մը շինութեան պիտի ձեռնարկուի բոլորովին նոր դրութեամբ:

* * *

Երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս եկան Փիլիպպէի Ֆրանսական հիւպատոս Պ. Բօզոլ՝ որ Մարսիլիա գնացած էր՝ Կ. Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատան քարտուղար Պ. Ուիլլիէմ Իմմէ, և Անդրիանուպոլսոյ անգլիական հիւպատոս Պ. Ֆալլէթ:

Իզմիրի Իտալական Դէր–Հիւպատոս Պ. Կալվինիոնի՝ Նէրչի Դէր–Հիւպատոս անուանեցաւ, եւ Կ. Պոլսոյ Դէր–Հիւպատոս Պ. Մէտանա՝ Իզմիր կոչուեցաւ նոյն պաշտօնով։

Փիլիպէի Հիլալ լրագիրը կը պատմէ թէ Աղաճքէօյցի պուլղար մը գիշեր ժամանակ Տէնւք–Մահալլէ գիւղի մխթար Արիֆ աղայի տունը կը մտնէ, և անոր պառկած խուցին դուռը դուրսէն գոցելով կրակ կը ձգէ մէջիններր ողջ այրելու նպատակաւ։ Արիֆ աղա, տեսնելով յանկարծ որ բոցերէ շրջապատեալ է, կատաղութեամբ կ՚սկսի դուռը խորտակել և կը յաջողի վերջապէս ազատիլ ամուսնոյն և որդւոյն հետ։ Արիֆի ունեցած բոլոր դրամք, կահկարասին և թղթերը հրոյ ճարակ կը լինին։ Ջարագործ պուլղարը ձերբակալուելով, յանցանքը խոստովանած է։

Էտիրնէ լրագրոյն մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

«Եօզղատի նահանգին մէջ խումբ մը անխիղճ վաշխառուներ երևան ելնելով գիւղացւոց փոխ դրամ կուտան խիստ ծանր տոկոսով, այնպէս որ աղքատ գիւղացիք՝ պայմանաժամին հասած ատեն կստիպուին իրենց ունեցածք կէս և երբեմն քառորդ գնով ծախել եւ վճարել փոխ առնուած գումարը։

«Եօզկատի կառավարիչը գաւառական գայմագամներուն ծանուցած է օրինաց տրամադրութիւնն խստիւ ի գործ դնել այդ անխիղճ վաշխառուներուն դէմ։ Միանգամայն յատուկ պաշտօնատարի մը միջոցաւ զանազան գիւղերու բնակչաց այցելութիւն մը կուտայ այդ տեսակ մարդիկները փընտռելու համար։»

Պէշիքթաշի ոստիկանութիւնք նախընթաց օրն յաջողեցաւ հանրակառքին մէջ ձերբակալել Էմին անուն Մէտրէսէի ուսանող մը որ քանի մը շաբաթ առաջ դաշոյնով սպաննած էր իւր Մէտրէսէին Սօֆթաներէն մին։

Երկու շաբաթ առաջ Վէզիր խանին մէջ իւր ընկերը՝ Մէհմէտ աղան՝ սպաննող Սիմօն անուն ոճրագործը նախընթաց գիշեր ձերբակալուեցաւ Էտիրնէ Գաբուսիի դուրսը գերեզմանատան մէջ, ուր պահուըտած էր։

Երէկ իրիկուան դէմ ժամ 11ին միջոցները, Գէորգ Թումայեան անուն ծերունի մը Թարլա Պաշիէն անցած միջոցին Գարա Ճէհէննէմ փողոցին բերանն երկու գողեր վրան յարձակելով ժամացոյցը կողոպտեցին։

ՀԱՅ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲՆ

Ի ԳԱՀԻՐԷ

15 Փետրուար

Մեր վերջին նամակով խօսած էինք Պոլսէն ի Գահիրէ փոխադրուող հայ թատերական խումբին ի գործ ձեռնարկելուն նկատմամբ։ Մեր ներկայ գրուածը կրնայ համարուիլ շարունակութիւն յիշեալ գրութեան։ Լէպլէպիճի Հօր–Հօրէն զատ՝ ցարդ ներկայացուեցան Արիֆի Հիլէսի, Ջէնկի Հէլէ, Տէլի Անէյէ ողլու, Անտօրանս պալէ հարսը, Զէյպէքլէր, և երեք դրամ։ Քառներորդ ներկայացումն, Ժի–օֆլէ Ժի–օֆլա, սիրտ տրոփ այս գիշեր։ Գրեթէ ամէն ներկայացման առթիւ տեղական մամուլը կը գրուատէ դերասանաց և դերասանուհեաց ճարտարութիւնն և կուտայ կարեւոր ծանօթութիւններ։ Նրաժշտական խումբն եւս ըստ բաւականին յաջող է այժմ։

Ցարդ տրուած ներկայացմանց մէջ ամենէն շատ հաճելին՝ հետեւաբար ամենէն շատ կրկնուածն եղած է Լէպլէպիճի Հօր–Հօր աղան։ Բարձր. Խտիվը, իմանալով այս ներկայացման առթիւ տրուած գովեստները, բարեհաճեցաւ հրամայել որ անցեալ ուրբաթ ներկայացընեն զայն, Գահիրէի խտիվական Օբէրայի մեծ թատրոնին մէջ, զոր վարձած է եւրոպական խումբ մը, փետրուար և մարտ ամսոց համար։ Բարձր. Խտիվուհին, պալատական տիկնանց հետ, որք գրաւած էին 13 օթեակ, իւր ներկայութեամբ պատուեց այս երեկոյթը։ Ներկայ էին նաեւ նոյին բարձրութիւնք դահաժառանգ իշխան Աբբաս պէյ, կրտսեր եղբայրն Մուհամմէտ Ալի պէյ, Հասան, Հիւսէյին և Իպրահիմ փաշաներն, Անգլիոյ քաղաքական գործակատարն Ս. Իվլին Պէյրինկ։ Հաւաստի աղբիւրէ կ՚իմանանք, թէ Բարձր. Խտիվուհին կարեւոր գումար մը(1) նուիրած է ի քաջալերութիւն թատերական խումբին։ Երէկ երեկոյ մի և նոյն ներկայացումն եօթներորդ անգամ ըլլալով կրկնուեցաւ՝ ըստ փափագանաց Մեծին Նաբոլէոնի դերդաստանին պատկանող իշխանաղունի մ՚որ փութացած էր ներկայ գտնուիլ հանդերձ իւրայնովք։

Արդարեւ անկարելի է գոհութիւն չըզգալ, երբ կը տեսնենք կամ կ՚իմանանք որ խումբը կը քաջալերուի ի տես հանդիսականաց խուռն բազմութեան, ի լուր որոտընդոստ ծափահարութեանց և ընդհանուր համակրութեան։ Յիշատակութեանց արժանի է Գահիրէի հայ գաղթականութիւնն եւս որ ջանադիր և փափաքող է այս պատուական խմբին յաջողութեան համար․ արդէն Մեծ. Համբարձում էֆէնտի Մկրտիչեան յառաջդիմասէր և ազնիւ երիտասարդն հարթած է այն նիւթական դժուարութիւններն՝ որք անօրէնութեան դէմ ելլելով կը վհատեցընէին զայն իւր խումբն ի Գահիրէ փոխադրելու նպատակին գործադրութեան մասին։ Օթեակներուն մէջ, թիկնաթոռներուն և նստարաններուն վրայ ամէն օր կը նշմարուին հայ հանդիսականաց ընտիր խումբ մ՚իրենց գլուխ ունենալով յաճախ Վ. սեն. Նուպար, Տիգրան, Յակոբ և Արթին փաշաներն կամ նոցա ազնուաշուք տիկիններն։

Վերջին պահուն կ՚իմանամ թէ վերոյիշեալ խտիվական մեծ թատրոնն յանձնեալ ամէն ուրբաթ օր հայ խումբին տրամադրութեան տակ պիտի դրուի բարձրագոյն հրամանաւ։ Ն. Մ. Ա.

---

[1] 100 Օսմ. ոսկի։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի միացեալ և արձանագրեալ արժէթուղթ ունեցող տեարց թէ Օսմանեան Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյ որոշման համաձայն, ½ առ % տոկոսի վճարք մը պիտի ընդունին իրենց արժէթղթոց անուանական արժէքին վրայ։

Այս նպատակաւ, պարտին՝ 1885 Մարտ 1/13 էն առաջ՝ իրենց արձանագրեալ արժէթղթոց թիւ 6 կտրոնները ներկայացնել, սովորական ցուցակաց հետ միասին, Օսմանեան Կայսերական Պանքայի գրասենեկաց, Պոլիս, Թաբագճըլար փողոց, ամեն Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի և Հինգշաբթի օրերն, առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ 2։

Վերոյիշեալ կտրոններուն փոխարէն՝ արժէտեարց պիտի տրուի պատուիրագիր (ֆիշ) մը, որով՝ տասն օր յետոյ՝ իրաւունք պիտի ունենան իրենց ինկած տոկոսներն ստանալու։

Կ. Պոլիս, 1885, Մարտ 3

Տես չորրորդ երես, Ոսկէրի ճշմարիտ կարի Մեքենայից ծանուցումը։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱԶԴ

Յառաջիկայ մարտ 11/23 ին երկուշաբթի օր, Թուրքիոյ ծխախոտի Շահակցական Ռէժիի ընդհանուր Տնօրէնութեան մէջ նուազուրդի պիտի դրուի ծխախոտի թերթերու մթերանոցի մը շինութիւնն ի Ճիպալի։

Այն ձեռնարկուներն որք կը փափաքին իրենց վրայ առնուլ այս գործն, կրնան տեղեկանալ պայմանագրի տետրակին, ինչպէս նաեւ շինութեան յայտագրին և յատակագծին, Ռէժիի ընդհանուր Տնօրէնութեան կեդրոնատեղին, ամէն օր՝ ի բաց առեալ տօնական օրերն՝ առաւօտեան ժամ տասնէն մինչեւ երեկոյեան ժամ չորսն։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլիս, 1885 մարտ 22/0

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. արժէթուղթք «5 % Բրիօրիթէ»

«Բրիօրիթէ» Օսմանեան արժէթուղթ ունեցող տեարց կը ծանուցուի որ թիւ 6 կտրոնն և վերջին վիճակահանութեան ելած արժէթուղթք պիտի վճարուին Օսմանեան Կ. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղէն, (ի Թաբաքճըլար) յառաջիկայ Մարտ 1/13էն սկսեալ։

Կտրոններուն և արժէթղթոց հետ պէտք է ներկայացնել անոնց թիւերը նշանակող ցուցակ մը։ Վճարմունք պիտի լինին միմիայն Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը։

Կ. Պոլիս, 12 փետրուար 1885
7—12

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Շանկայի, 5 մարտ

Քուրպէ ծովակալն իւր նաւատորմով գընաց ի Կիւճափ ուր կը կազմակերպէ նաւային արշաւանք մը չինական եղերաց հետ տրտաքին յարաբերութիւններն խզելու և չինական մարտանաւերն հալածելու համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 փետր.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	(պանքայի)	110 1/8
3 » »	(վճարին)	109 3/4
3 » Բարիզի »	(պանքայի)	22 95
» » »	(վճարին)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի)	19 32
Պորսային գոցուելէն վերջը	»	19 32
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	19 30
Բարձրագոյն գին	»	19 32 1/2
Նուազագոյն »	»	19 30
Կէս օրին	»	19 31 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի անգլ. ոսկի	37 —
» 1860) » 1863) B. » 1872)	» »	20 30
» 1865) » 1869) C. » 1873)	Օսմ. »	19 27

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74 30
Այս առտու բացուեցաւ Գ. կ.	74 30
Կէս օրին	74 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. ը.	3 16
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	7 2
Պանք տը Գոնսդ	» »	» »	5 25
Սօս. Շանժ է վալէօր	» »	» »	3 25
Թրամուէյ	» »	» »	280
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	47 —
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	412
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	66

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	զրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 12
Ռօլ Իմբէրիալ	»	90 4
Քրիմից	»	51 10
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 61
» արծաթ	»	89 10
Ֆիօրին	»	9 3
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	107 36
Վեցնոց	»	103
Հինգնոց	»	103 5
Մէթալիք	»	99
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	3500

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 6 Մարտ ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ	97 7/8
Օսմ. բացուեցաւ	17 15/16
» » գոցուեցաւ	17 7/8
Միացեալ կրուբ 1	36 1/4
» » 2	20 5/8
» » 3	17 7/8
Փոխառութիւն 1877	83 1/4
Պանք Օթօման	14 1/4
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	95 3/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	67 1/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	87 1/2
Տայրա Սանիէ	65
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	86 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 1877	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 536

Վիեննա, 6 Մարտ ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 40
Օսմանեան երկաթուղի	22 80

Բարիզ, 6 Մարտ ժամ 45 վայր. երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % բաց	109 65
» » 3 % բաց	81 82 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ	18 27 1/2
» » գոցու. գ. կ.	18 20
Միացեալ պարտք Սէրի B.	20 90
» » Գ.	18 20
» » Դ.	— —
Օսմանեան երկաթուղի	47 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	505
Պանք Օթօման	612 50
Գրէտի Լիոնէ	553 75
» Ֆօնսիէ գ. կ. Բարձրացում	1360
Բաժնետոմս Լիոնի (գուբ. կտր.)	1261 25
Սուէզի ջրանցք Բարձրացում	2052 50
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)	99 1/2
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)	97 45
Եգիպտական միացեալ գոց	342 50
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)	61 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	415
5 % Հելլենական (գ. կ.)	351 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 39

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Մարտ 5 ժ. 10, վ. 30

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %	109 82 1/2
Օսմանեան »	18 35
Եգիպտական միացեալ	341 25

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ
7 Մարտ (Ն. Տ.)

		ժ. վ.
Ծագումն արեգական (Ալաթուրքա)		6 26
Մուտք » »		5 57
Կէս օր (Միջին ժամով)	12 ժ.	11 6
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)		5 56
Ծագումն Լուսնի (Ալաթուրքա)	Ե.	—
Մուտք » »	Ա.	9 56
Վ. Թ. Լուսնի 8 Մարտ Առաւօտեան ժամ		8 50
		Հզրդմթր.
Ծանրաչափ (Պոլլ. երես)		757 0
Ջերմաչափ	Զէռայէն վար	10 9
Նուազագոյն աստիճան	» »	7 5
Բարձրագոյն »	երէկուան	14 2
Խոնաւութիւն %		62
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հաղորդուածոց		0

Ուղղութիւն Հովոյ.—Հիւսիս արեւմտեան չափաւոր։

ՄԱՐՏ 6Ի ՎԻՃԱԿԸ

Հովը փոփոխական և տեղ տեղ ուժգին է Միջերկրականի և Ատլանտեանի վրայ․ հարաւային հովն հանդարտ է յԱդրիատիկոս, ի Դարդանէլ, ի Վառնա և յՕտեսա։

ԱԶԴ

Ի Բերա, Աւետարանական Հայոց Կիրակնօրեայ աստուածային պաշտօնը կը կատարուի Հոլանտայի դեսպանատան մատրան մէջ, կէս օրէն երկուք ու կէս ժամ յառաջ։

Պատ. Սահման Զօրաքեան պիտի քարոզէ վաղը կիրակէ առաւօտ։

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆ. Տ. ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ

Գ.

Հայրիկը նոր առաջարկութիւն մը կ՚ընէր Կեդր. Վարչութեան վանքն ու առաջնորդութիւնը բաժնելու, և կը գործադրուէր, զի մէկ այժմ բաւական չէր այդ երկու մեծ մեքենաներն դարձնելու. երկու ասպարէզն ևս ընդարձակ էին և զօրաւոր աշխատութիւն կը պահանջէին։ Պատրիարքարանէն՝ զատ Առաջնորդական փոխանորդ մը կը կարգուէր ի Մուշ, և Հայրիկէն փոխանորդ մը ի սուրբ Կարապետ, որոյ վանահայրն էր ինքն Հայրիկ։ Փոքր ինչ կը տևէր այս կարգադրութիւնը․ ապա կը նորոգուէր չարախօսութիւնն, և օր մը յանկարծ Մշոյ փաշան կարեւոր անձինք հետն առնելով Ս. Կարապետի վանքը կ՚ընէր ուղղակի վարժարանը դիմելով, ամէն անկիւն և ամէն ինչ մանրամասն աչքէ անցունելով, ապա իւր դժգոհութիւնը կը յայտնէր և քաջալերելով ետ կը դառնար, կեղծամբերելով չարախօսներն որք թելադրած էին զինքն թէ՝ Խրիմեան զէնքեր շինել տուած է, և վարժարանին աշակերտները ի զէն կը կրթէ, և այլն։ Շատ սեւ յիշատակներ կան յիշելիք․ շատ ամօթալի և վատ գործողութիւններ տեղի ունեցան այս միջոցին, զորս յիշել զզուելի կը թուի։ Ապա կը դառնար Խրիմեան Կ. Պոլսէն․ կրկին կ՚ընթարկուէր դատաճանութեան, կրկին կ՚ամբաստանուէր նա միաբանից և միաբանիլոց կողմանէ Մշոյ իշխանութեան առջեւ, ուր կը հրաւիրուէր պաշտպանելու․ և երբ կը տեսնէր թէ գիտէին չէր խուսափեր իւր անմեղութիւնը հաստատել, այսպէս կը խօսէր ատենին մէջ․ «Իմ հակառակորդացս ոսկին պիտի հատնի, բայց իմ համբերութիւնս չը պիտի սպառի․ կը համբերեմ, մինչև արդարութիւնը հասնի ու պաշտպանէ զանմեղութիւնս։» Արդարութիւնը սակայն բաւական հեռուն կը գտնուէր յայնժամ։ Մեծ ցասմամբ լցուած ժողովուրդ և գիւղապետք Խընուսայ, Պուլանըխի և դաշտի Հայոց՝ ժողվեցան և Խրիմեան Հայրիկը առաջնորդեցին տանելու վանքը․ սակայն վանքին ագարակին մէջ պաշարուեցան զինեալ Քրդերէ և վանուց չուրջ եղած դաս մը Հայերէ, որ ղրկուած էին վարդապետներէն՝ արգիլելու համար Հայրիկը․ բանը անտեղ հասաւ, որ պաշարողք և պաշարեալք բաղխեցան իրարու, և ահա կ՚ենայ վտանգներ սկսան երեւան գալ․ հազիւ մէջ կը մնէր Հայրիկն, և զինքն առաջնորդողները կը համոզէր, յարձակողները կ՚ամոքէր, իսկ ինքն իւր ուղին կ՚ուղղէր ի Կարին։ Վանականներ հասկցան իրենց ծանրագոյն պատասխանատուութիւնը․ ուստի անմիջապէս յերիւրեցին գրպարտութիւններ գրելով և տարածելով ժողովրդեան մէջ, Կ. Պոլսոյ մէջ, ուխտաւորաց մէջ, թէ Խրիմեան վանքի գանձն էր կողոպտեր, խաչեր ու աւետարաններ էր գողցեր, թէ... և այլն և այլն։

Բայց ինչո՞ւ այս ամէնը․ միթէ Հայրիկը հացն, հագուստն, ապրուստն կտրա՞ծ էր վարդապետաց, զրկա՞ծ էր զիրենք․ ոչ երբեք․ ընդհակառակն աւելի շատ եւ աւելի աղէկն ունէին։ Սակայն Հայրիկն կանոն դրած էր, համարատուութիւն, հաշիւ եւ կարգապահութիւն սահմանած էր։ Յառաջ քան զայն՝ Ս. Գերեզմանի ամբողջ արդիւնքը, մոմագին եւ մատաղագին եւ ղրկուած նուէրները, լուսարար վարդապետին եւ քանի մը հայր Սրբազաններու սեպհական իրաւունքն էր․ այժմ գանձանակ, տումար և հաշիւ հաստատուեցաւ։ Յառաջագոյն մի վարդապետ ունէր քանի մը ձի եւ սպասաւորներ, որոց պէտքն ու ծախքը վանքէն էր․ կանոնը բարձաւ այդ բաները․ նուիրակութիւնը տեսակ մը վարձակալութիւն էր և այլն։ Թէպէտ կար սուտակի պէս թղթատետր, բայց արդեանց թափթփուկներ միայն կը գրուէին և ուխտաւորաց տուած դարպասն, զի ուխտաւորք անձամբ կուտային եւ կը պահանջէին որ թէ՛ ասուրքը և թէ՛ իրենց անունը իրենց աչքի առջև արձանագրուէին։ Ահա թէ ինչո՞ւ կը հալածուէր Հայրիկն։ Եւ միթէ այդ խեղճ վանականները այնքան զօրաւո՞ր էին որ այսքան քաջութիւն ցոյց կը տային ընդդէմ Կեդրոնական վարչութեան և ընդդէմ այնքան բազմութեան ժողովրդեան և հայ ազգին հանրական ոյժին։ Ոչ․ Ցոյց տուինք կանխաւ նոցա ոյժը, որովմով կը քաջալերուէին, և այն էր ի Մուշ, ի Կարին եւ ի Կ. Պոլիս։ Վարդապետներու շահը այդ ուժերու մէջ կը բաժնուէին։ Հասաւ Պոլիս Հայրիկն, և այս անգամ Պատրիարքարանն քննիչ և կարգադրիչ կը կարգէր Կարնոյ առաջնորդ Վեհապետեան Տ. Յարութիւն Սրբազանն, որ գնաց վանքը, և երբ տեսաւ որ վանականք ստահակութիւնը չափազանցեցին, վերջապէս տարագրութեան դատապարտեց վարդապետներէն վեցը, զորս Պատրիարքարան Բ. Դրան միջոցաւ ղրկեց Ս. Երուսաղէմի վանքը․ իսկ մնացեալները հպատակեցան Կեդր. Վարչութեան անօրինութեանց։ Այդ աքսորեալները յետոյ Հայրիկն ժողվեց և դարձոյց վանքը։

Անմիջապէս չ՚վերադարձաւ Հայրիկն․ նա Կ. Պոլսոյ մէջ անդադրելի կը մնար, կը քարոզէր, կը գրէր։ Այդ միջոցին ի լոյս հանեց «Մարգարիտ արքայութեան երկնից» մարգարտեայ մատենիկը․ և երբ օրք հասաւ, մեկնեցաւ։ Կարնոյ կուսակալին նշանաւոր տեղեկագիր մը մատոյց Մշոյ երկրի նկատմամբ․ նկատողութեան առնուեցաւ այդ տեղեկագիրը, որոյ արդիւնքն եղաւ Վսեմ. կուսակալին անձամբ քննութեան ելնել այն աշխարհին, և եօթնամսեայ նշանաւոր անձինք տարագրել Բուլէնիի քրդերը, որոց մեծ մասն քիւրդ էին։ Խոր և ընդարձակ տեղ մը բռնած է Տարօնոյ բնակչաց սրտին և սերունդին մէջ այս երեւելի գործը․ երախտագիտաբար կ՚օրհնեն բարեխնամ Օսմ. պետութիւն ու կառավարութիւնը, կ՚օրհնեն և այս բանին բարեխօս Հայրիկն։

Կարնոյ մէջ ստացած է Հայրիկն Հռոմայ Ս. Պապին հրաւիրագիր չըրջաբերականը, Պապին անսխալութիւնը հաստատող Ժողովոյն երթալու՝ իբրեւ Առաջնորդ Տարօնոյ, ինչպէս Ս. Պատրիարքին և ամենայն առաջնորդաց եւս ուղղեալ էր. ամէնը լռութեամբ արհամարհեցին, բայց Հայրիկ գրութեամբ մը, ցոյց տալով քրիստոնէական հեզ և ազատ հոգի, մատնանիշ կ՚ընէր թէ «Այդպիսի ժողովոյ մի անդամ լինելու էր Քրիստոսի խոնարհ թագաւորութեան Ծննդեան մսուրին կամ Գողգոթային մօտ, և ոչ Հռովմայ վէս աթոռին։»

Հայրիկ ի Ս. Կարապետ այս անգամ երկար չկենար․ վանքն դարձեր էր աւազակաց ապաստան․ դաս դաս Մուշէն, դաշտէն, Կարինէն, կը վխտային տաճարին մէջն ու դուրս․ [illegible] մուրհակ ունէին։ Դրամ կը պահանջէին վանքէն, իբրեւ ծախք և իբրեւ վարձք իրենց շահատակութեանց միջոցին, երբ զՀայրիկն հալածեր էին։ Հարկ էր այժմ որ Հայրիկն ինքն վճարէր զինքն հալածողաց պահանջը։ Ամէն մուրհակին վրայ լուսարարի և քանի մը այլ վարդապետաց կնիքը կար․ ծանր էր գումարն, և վանքը ծանր անձկութեան մէջ կը գտնուէր։ Աւելորդ ոչխար, աւելորդ արծաթ և այլն, վանական ժողովոյ որոշմամբ և վարդապետաց ձեռամբ վաճառուեցան՝ վարդապետաց կնիքներն ազատելու համար․ ո՞վ կը կարծէր որ վերջէն այդ վարդապետներն պիտի ելնէին ազդարարէին թէ «Խրիմեանն վանքի արծաթները հալեց, տարաւ Վարագը և կաշառ յուղարկեց Պոլիս։»

Արդարեւ նոյն տարին Վարագ գընաց Հայրիկն՝ Ս. Կարապետի վանքը յանձնելով վանականաց, տնօրէն ժողովոյն և փոխանորդին, ամենքն եւս տեղացի, կանոն՝ Առաջնորդ տալով նոցա։

Հետեւեալ տարին, 1868, Հայրիկը Երեմիա վարդապետի հետ եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Տ. Գէորգ Ս. Կաթողիկոսէն, իւր ուխտն ընելով և օծումն ու կոնդակն ստանալով ի վերայ «տանն Տարօնոյ»։ Ս. Միւռոն օրհնելու հանդիսաւորութեան առթիւ մեծ բազմութիւն թափած էր ի Ս. Էջմիածին, և Հայրիկ ամենեցուն ցանկալին և ամենեցուն ուրախութիւն եղած էր այդ առթին։ Տեսնելու բան էր այն ուխտաւորութիւնը ուխտաւորաց դաս դաս անձանց, երբ կը տեսնէին, երբ կը լսէին, երբ կը համբուրէին Հայրիկը։ Սորվէին մեր հայ սուրբներն թէ ինչ գերազանց փառք է ժողովրդականութիւն և անկեղծութիւն. թող հալածուի նա մի տեղ, կը պաշտուի ամենայն տեղ։

Եւս ձեռնադրութեան, Սրբազան Հայրիկն Ս. Իջման տեղւոյն համօրէն միաբանութեան և ժողովրդոց բազմութեան մի հոգեւանդ ճառ խօսեցաւ Մայր Աթոռոյն, Հայկական եկեղեցւոյն՝ և հայ եկեղեցականութեան նշանակութեան վրայ․ այս իւր ուղերձն էր։ Եւ միայն Ս. Հօրը ընծայեց ուրոյն ուրոյն իւր թանկագին նուէրը, «Մարգարիտ Արքայութեան Երկնից»։

1869ին, կը գտնուէր Ս. Հայրիկն իւր հօտին գաւիթը, և աշնան մօտ՝ երբ վերստին Ս. Կարապետի վարդապետաց փորը կշտացեր էր, իրենց խայթոցը սրեր էին, մեծ ժողով կար վանքը և մեծ յատակագիծ մը կար գործադրուելու, երբ յանկարծակի Մշոյ փաշան անձամբ վանքը կուգար պաշտօնապէս շնորհաւորելու Ս. Հայրիկին Պատրիարք ընտրուիլը․ յայնժամ կը ժամանէր ազգային պաշտօնական հեռագիրն եւս․ և ահա ժողովուրդք կը փոխեն իրենց դէմքն ու դերը, և երամովին կ՚երթան շնորհաւորութեան համբոյր նուիրելու։ Նոյն օրերը Կարնոյ կուսակալութենէն եւս յատուկ պաշտօնեաներ կը ժամանեն «հրաւիրակ» Պատրիարքին. և Հոկտեմբեր 3ին կը մեկնէր Ս. Հայրիկն Ս. Կարապետի վանքէն, յուղարկաւորեալ շքեղ հանդիսաւորութեամբ, և միանգամայն անհամար բազմութեամբ հեծելոց և բոլոան աղքատաց, մերկ ու մատաղ մանկտւոյն Տարօնոյ որ կ՚աղաղակէին․ «Հայրի՛կ, Հայրի՛կ, մի՛ մոռանար աղքատ Մշեցին և անոր խեղճ մանկտին»։

ԱԶԴ

Պէզճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ վարժարանաց ի նպաստ գործադրելի վիճակահանութեան առթիւ կազմեալ մասնաժողովս ինչպէս որ կանխաւ որոշած և ծանուցած է, այս անգամ վերջնապէս կը ծանուցանէ արգոյ ազգայնոց և թաղեցւոց որ վիճակահանութիւնն յառաջիկայ մարտ 3 ին պիտի գործադրուի մասնաժողովս ձեռամբ ի Լուսաւորչեան վարժարանի, ուր միայն տոմսակ ունեցողք իրաւունք ունին մուտ գտնել։ Այս առթիւ զուարճական հանդէս մը եւս պիտի կատարուի։

Արդ, մասնաժողովս վերստին ջերմապէս հրաւէր կը կարդայ ազնիւ ազգայնոց և թաղեցւոց միանգամայն որ փութան գնել նոյն տոմսակներէն յօգուտ աղքատիկ մանկտւոյն դաստիարակութեան և կը խնդրէ այն ազնիւ ազգայիններէ որք իրենց յղուած տոմսակներու փոխարէնը դեռ չ՚են վճարած, բարեհաճին վճարել մինչ ցվերջ փետրվարի որ մասնաժողովս կարենայ իւր հաշիւները կանոնաւորապէս փակել և ներկայել առ որ անկ է։

Հանդէսը պիտի սկսի ճիշդ ժամը 6 ին որու պիտի յաջորդէ վիճակահանութիւնը․ շահող թիւք լրագրոց միջոցաւ պիտի ծանուցուին։ Շահողք իրենց վիճակած գոյքերն առնելու համար պարտին մինչ երկու ամիս ամէն ուրբաթ եւ կիւրակէ օրերը առաւօտեան ժամ 2 էն մինչ 5, Մայր եկեղեցւոյ խորհրդարանը ներկայանալ և ստանալ իրենց շահած նիւթերը։

Վերոյիշեալ պայմանաժամէն վերջը ներկայացեալ տոմսակք իրենց իրաւունքը կորսնցուցած պիտի համարուին։

Ի դիմաց Մասնաժողովոյ
Վ. Ատենադպիր   Ատենապետ
Հմայեակ Պ. Մուշեղեան   Նշէօ
Գումգաբու, 20 փետր. 1885

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՑԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ
Ի ՆՊԱՍՏ
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀԱՅՈՑ
[ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ, ԴՊՐՈՑԱՍԻՐԱՑ-ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ԿԻԼԻԿԵԱՆ]

Չորեքշաբթի, փետր. 27/11 Մարտ 1885, երեկոյեան ժամ 3½ին

Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՅԻ

ՄՈՒՏՔ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԱՆԴԱՄՔ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՑԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

ՏԵԱՐՔ

Ֆոսթըր Մ. Հ. Ընդհ. Տնօրէն Օսմ. Կ. Պանքային,	Նախագահ
Մաքսուտ Սեպուհ էֆ.	Դէր–Նախագահ
Իսաեան Մկրտիչ,	Գանձապետ
Նորատունկեան Յարութիւն,	Քարտուղար

ՏԵԱՐՔ

Աստարճեան Պօղոս,
Բարաղամեան Տիգրան,
Գավաֆեան Արամ
Եուսուֆեան Տիգրան էֆէնտի, Անդամ Վերաքննութեան Ատենի,
Էմիրեան Բեթրակ,
Թաշճեան Սարգիս էֆէնտի,
Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի,
Թօփալեան Գէորգ,
Խումարեան Կարապետ էֆէնտի, Անդամ Վճռաբեկ Ատենի,
Կիւլպէնկեան Սերովբէ,
Կիւլպէնկեան Պատրիկ,
Հալաճեան Բարսեղ էֆէնտի,
Հաճեան Խաչիկ,
Հարէնց Աւետիս,
(Պարոն) Հէնրի Հանրի, Տնօրէն «Սթամպուլ» լրագրոյ,
Մէրեէմ–զատէ Աղէքսանդր,
Նուրեան Յովհաննէս էֆէնտի, Անդամ Պետական Խորհրդոյ,

ՏԵԱՐՔ

Շամտանճեան Գրիգոր,
Ունճեան Աբիկ էֆէնտի,
Ջերազ Մինաս,
Պապօեան Պալի
Պարօճձի Ժագ,
Պէյլէրեան Եղիա,
Պէյլէրեան Խօսրով,
Տը Ջունդ Ա.
Սամսոնճեան Գէորգ,
Տը Սավալան Յովհաննէս Խան,
Սըվաճեան Կարապետ էֆէնտի,
Սմայթ Ֆ. Հաշուակալ–տնօրէն Օսմ. Կ. Պանք.
Տամատեան Ստեփան, Արտօնատէր «Արեւելք» լրագրոյ,
Տօմանժէ Ս. Թղթակից «Թան» լրագրոյ,
Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտի, Նախագահ Բարձ. Ատենի Մաքսային Վերաքննութեան,
Քիրիաքօբուլօ, Տնօրէն «Ֆար տիւ Պօսֆօր» լրգր,
Օգոստինոսեան Անտոն.

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	1,852,000	Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ	274,155	» »

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ. գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ.

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ց. ՐԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16–17

ՓՈԽ–ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կապայի խան

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
ՍԻՆԿԷՐԻ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԱՐ ԿԱՐՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԴԵՐՁԱԿԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԹԱՄԲԱԳՈՐԾԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՓԵՂՈՒՐԱԳՈՐԾԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԿԱԶՄԱՐԱՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԵԱՐՑ ՀԱՄԱՐ

Գործածողին այս նշանն

THE SINGER MFG. CO. N. Y.
TRADE MARK

Կը գտնուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ մթերանոցները

ՂԱԼԱԹԱ,	Կլավանի խան 2	Ներկայացուցիչ Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ
ՊՈԼԻՍ,	Մահմուտ փաշա, 90	
ԲԵՐԱ,	Սիթէ տը Բերա 12	

Ուրիշ ո և է տեղ գտնուածները՝ Սինկէրի ճշմարիտ մեքենայից նմանութիւններ են

ՁՐԻ ՓՈՐՁԵՐ ՁՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ

Շաբթէ շաբաթ վճարելու դիւրութիւն

ԱԶԴ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԳՈՍԹԱՆԴԻՆՈՍ ՔԱՐՖՈՐՈՒԼՈՍ

Պ. Գոստանդինոս Քարփորուլոս, որ բաւական տարիներէ ի վեր Եւրոպիոյ մէջ ատամնաբուժութեան արհեստն ուսանելէ եւ զանազան երկիրներու մէջ համբաւ ստանալէ յետոյ վերջերս Կ. Պոլիս վերադարձած է, և որ արդէն ծանօթ է արգոյ հասարակութեան՝ այլ եւ այլ հրապարակաց վրայ կառքով պտտելով ցոյց տուած ճարտարութեամբ, կը ծանուցանէ թէ ամեն տեսակ ախտաւոր ակռաներն ամենայն ճարտարութեամբ կը դարմանէ, նոր ակռաներ կը շինէ, այնպէս որ երբէք չեն տարբերիր բնականէն, փթթած ակռաները ոսկիով կամ արծաթով կը լեցնէ և մաքրելով բնական ճերմակութեամբ կը փայլեցնէ զանոնք, փըթթած կամ կոտրածներն ամենայն դիւրութեամբ եւ առանց ցաւ զգացնելու կը հանէ, և բերնի ոսկորներուն ու ակռաներուն մէջ եղած ամեն տեսակ ցաւերն ու ախտերը կը դարմանէ ։

Կը գտնուի ամեն օր, առաւօտէն մինչեւ կէս օր, Գատը գիւղ, Խիկէլէ ճատտէ, Այազմայի դիմաց, Թիւ 18 տան մէջ ։

Հինգշաբթի օրեր մինչեւ կէս օր աղքատները ձրի կը դարմանէ ։

Իսկ կէս օրէն յետոյ մինչեւ ժամ 10 կը գտնուի Կ. Պոլիս Մահմուտ փաշայի գըլուխ, պօղաչաճըի փուռն դիմաց, Գափամաճեան դեղարանն ։

ԻԼԱՆ
ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա մաշ. ֆուզ նիւմունէսինէ վէ չուրուխը մուգարրէսինէ թէվֆիգէն մինադասայա դօնուլան պէշ խիւզ պին ատէթ գըզըլճըգ աղաճընտան մաամուլ վէ խաղէրլէրի սիյահ պօյա իլէ պօյանմըշ վէ ճիլալանմըշ խէրլի իմալի տիւյմէնին պէհէր խիւզ ատէթի տէօրթ պուչուգ ղրուշ Թալիպի էօհտէսինէ օլուպ չուպաթը բուխմինին խիրմի խէտինճի չարշէնպիհ կիւնինէ դատար պէհէր կիւն մինադասաբէ իճրա օլունարադ մէզքիւր կիւնտէ դարարը դաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իմա իթմէկէ Թալիպ վէ խիրմի սէքիզինճի փէնչշէնպիհ կիւնի խուզաէ պէշ Թէնզիլինէ րաղիպ պուլունանլէրին մադամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

21 չուպաթ 1300

2—3

ԻԼԱՆ
ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիյէ էրզադ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընմըշ օլան խէթմիշ իքի պին գըլյէյի ճէտիտ կիրիտ Բէթիմս սապօնընըն չէրայիթի մուգարրէրէ վէ նիւմունէյի մէվճուտէսի վէճհլէ օլմադ իւզրէ պէհէր գըլյէյի ճէտիտի իւչ ղրշ. օն փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չուպաթը բուխմինին խիրմի խէտինճի չարշէնպիհ կիւնի դարարը դաթիսի վիրիլէճէկլինտէն վէ խիրմի սէքիզինճի փէնչշէնպիհ կիւնի տախի Թէքարրիւր էտէն ֆիյաթընտան խիւզտէ պէշ Թէնզիլի դապուլ խոլէճէկլինտէն իմզայա Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

21 չուպաթ 1300

2—3

Ա. Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթա, Թիւնէլի դէմ, Թիւ 33

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնակներ անմրցելի աժան գներով և ամեն տեսակ երաժշտական գործիներ, նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալօնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն ։

Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով ։

22—36

Մոսկուայի և Բեդրբուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍԸՐ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մետաղեայ գործիքի ։ Եղունգները կը շտկուին ։

Խորհրդակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3 ։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպահի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՐԻԻՆՋՔԻ
Ոտնաբոյժ

ԻԼԱՆ
ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Պապը վալայը Սէրասքէրի տախիլինտէ վէ Թագվիմխանէ գարշըսը ճիհէթինտէ քէային պիր պապ Գըրաաթխանէ վէ պիր պապ լօգանթա իլէ խէտի պապ տիւքեանըն պին իւչ խիւզ պիր սէնէսի մարտը իպթիտասընտա միւտէթի քօնթրաթօլարը մինադաղիյէ օլունաճաղընտան վէ պիր սէնէլիք օլմադ իւզրէ իճարլէրի միւզայէտէյէ վազ օլունաճաղընտան իսթիճարէ Թալիպ օլանլարըն չարշէնպէհ կէօրմէկ վէ ուսուլի տայրէսինտէ միւզայէտէսինէ պուլունմադ իւզրէ նիհայէթ չուպաթըն խիրմի խէտինճի կիւնինէ դատար տայրէ յի մէզքիւրէյէ չիւպէյի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

20 չուպաթ 1300

3—3

ԻԼԱՆ
ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Պապը վալայի Սէրասքէրի ագըլմի լազըմէսի իչուն միւպայաա օլընան դապրագուլադ սուլընըն պին իւչ խիւզ պիր սէնէսի մարթընըն իպթիտասընտա մուդավէլէսի միւտաէթի մինադաղիյէ օլանաճաղընտան Թարիխի մէզքիւրտէն իթիպարէն պիր սէնէ իչուն մէզքիւր սուլըն իհթասընա Թալիպ պուլընոլըը հալտէ մինադասասընտա պուլընմադ իւզրէ իչպու չուպաթը բուխմինին նիհայէթինէ տէկին չուպէյի մախսուսէյէ միւրաճաամ օրընմայարր իլան օլունուր ։

19 չուպաթ 1300

3—3

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՍԵՒ ԵՒ
ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

204. – Մահմուտ փաշա ճատտէսի, Թիւ – 204.

ՍԵՒ ՆԵՐԿ

Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած եւ գործածուած սեւ ներկերուն վրայ իմ կատարելագործեալ բաղադրութեանս առաւելութիւնը յաճախորդք դէթ մի անգամ փորձելով կրնան հասկնալ ։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՆԵՐԿ

Կան այնպիսի մազեր որ ի բնէ շագանակագոյն բայց ճերմակ մազերով խառն են ։ Իմ բաղադրութիւնս, որ տասն վայրկեանի մէջ մազերն իրենց բնական գոյնին կը դարձնէ, առնուազն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս կրնայ տեւել, առանց անոնց բնական փայլունութիւնը կորսնցնելու, որով կը գերազանցէ Եւրոպայէ եկած սեւ և շագանակագոյն նմանօրինակ ջուրերը, մանաւանդ որ քիմիական բաղադրութեամբ վնասակար հետեւանք յառաջ չբերեր բնաւ ։ Վերոյիշեալ ներկերը գործածելու եղանակին վրայ տեղեկութիւնք կը տրուին վաճառատանէս ։ Գիները յոյժ գոհացուցիչ են ։

Շատ գնողներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի ։

27—52

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
Է Թահմիս ճատտէսի, Ուզունչարշը պօյ, Թիւ 70

Այս վաճառատունն՝ որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի և Ճավայի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ ընտիր թէյեր (չայ) բերել տուած է յատկապէս, եւ կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ, մանաւանդ գաւառացի Հայ վաճառականներէ որպէս զի հաճին գէթ միանգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը, եւ թէ՛ գիներու աժանութիւնը։

ԲԱՐԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թօնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըգս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մարսէյլիա շոգենաւն ամսոյ 20 ին շաբաթ օր Պաթումէն սատ պիտի վերադառնայ և Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի ։

Ռումէլիա շոգենաւն ամսոյ 10 ին Լիվըրբուլէն սատ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նէֆթիս	3000
Օամանի	4000	Բերա	3000
Սեսօստրիս	3250	Ագըլանթիք	1700
Թիպս	3250	Լօթիւս	800
Պթոլեմայ	3250	Օլիմպա	800
Մարիօթիս	3250	Սեպիլ	700

Սեսօստրիս շոգենաւը նաւապետ Օուէն ամսոյ 20ին սատ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ, ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բօրտոյէ միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամոս, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յաւաջիկայ շոգենաւն է Լա Ռէնօ որ մարտ 11 ին Մարսիլիայէն և մարտ 18ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի երեկոյեան ժամ 4ին ։

Մարսիլիա երթալիք յաւաջիկայ շոգենաւն է Լա Մէօզ, որ պիտի մեկնի մարտ 9ին, երեկոյեան ժամ 4 ին ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալատան
ԹԻՆՈՐԻ ՐՐԵՆԻԼ
Մահմուտ փաշա, Թիւ 141

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ ամսու տասն անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջև .

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ագլաա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալճերօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալըէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Ջեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, Նաւապետ Ուաթ, փետրվար 4ին սատ կ'ըսպասուի ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ–Եօրքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլէ և Սեւ-ծովու միջև .

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատօլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայբերեան	2000	Լիպյան	800
Տուրօյ	700	Օբորթօյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէզպեան շոգենաւը, Նաւապետ Պօլ ընդհանուր վաճառքով մարտ ամսոյ 5ին սատ կ'ըսպասուի ։

Լիկուրեան շոգենաւը, Նաւապետ Մաք–Նալ, ամսոյս 7ին սատ կ'սպասուի ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն .
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաժման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամպիլըրրի .
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ .
Զմիւռնիա, Պ. Ռիդոլ և ընկ.

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անթէրփի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէօբարտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարտոնի	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէլրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օգօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիրօ	2,800
Էրօսօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րոմէօ	3:500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտնօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Ենտոօ	3,600
Քօֆօօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Սալէրնօ շոգենաւն փետրուար 22ին մեկնեցաւ Հըլլէն ի Կ. Պոլիս, և մարտ 12ին սատ կ'ըսպասուի ։

Նէրօ շոգենաւը մարտ 10ին պիտի մեկնի Հըլլէն ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի .

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐԸ
1885 փետրուար 14 հինգշաբթի օրէն սկսեալ

ԿՂԶԻՔ
ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Կղզիներէն կամուրջ

Ժ. Վ.
1 15 Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը
1 30 Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը

Կամուրջէն կղզիները

9 45 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք
10 45 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի

Օդը խիստ հարաւ փչած կամ սաստիկ ծփն տեղացած ատեն առաւօտուն առաջ ին շոգենաւը չը բանելով՝ երկրորդ շոգենաւը մէկ անգամ պիտի բանի և երեկոյին ալ կամուրջէն ժամ 10.30ին շոգենաւ մը պիտի երթայ մինչև Մեծ կղզի ։

ԿԻՐԱԿԷ ՕՐԵՐԸ

Կղզիներէն կամուրջ

1 45 Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը
8 — Բէնտիք Գարթալ Մեծ կղզի Հէյպէլի Պուրկազ Գընալը

Կամուրջէն կղզիները

3 — Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք
9 30 Գընալը Պուրկազ Հէյպէլի Մեծ կղզի Գարթալ Բէնտիք

ՀԱՅՏԱՐ–ՓԱՇԱ
ԻԶՄԻՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ՅԱՐՄԱՐԵԱԼ
ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

Կամուրջէն

1 45	Առանց յարմարելու	Թ.	
2 45	Իզմիտ գացող կառախումբ	»	2
8 35	» »	»	4
11 —	Բէնտիք »	»	6

Հայտար փաշայէն

2 30	Բէնտիքէն եկող կառախումբք	Թ.	1
6 15	Իզմիտէն եկող »	»	3
11 5	Իզմիտէն եկող »	»	5
11 30	Առանց յարմարելու		

ԳԱՏԸ–ԳԻՒՂ

ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ		ԿԻՐԱԿԷԻ ԸՆԹԱՑՔ	
Կամուրջէն	Գատըգիւղէն	Կամուրջէն	Գատըգիւղէն
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 30	1 30	1 30	1 30
2 15	2 15	2 30	2 30
3 —	3 —	3 30	3 30
4 —	4 —	4 30	4 30
5 15	5 15	5 30	5 30
9 15	9 10	9 —	9 —
10 —	9 50	10 —	10 —
10 45	10 30	11 —	11 —
11 30	11 20	12 —	12 —
12 —	12 —		
— —	— —		
— —	— —		

Գատըգիւղի շոգենաւք ի հարկին պիտի հանդիպին Հայտար փաշա ։

Օդը խիստ հարաւ փչած կամ սաստիկ ծփն տեղացած ատեն երեկոյները կամուրջէն ժամ 12ին մեկնող շոգենաւը քառորդ մ'առաջ ճանբայ պիտի ելնէ ։

Ծ. —Կը ծանուցուի, թէ օտար արծաթ դրամոց գործածութիւնը կայսերական կառավարութեան կողմանէ արգիլեալ լինելով՝ Իտարէի–Մախսուսէի տոմսավաճառք չպիտի առնուն կամ տան զայն ։ և որովհետև դրամ մանրելու պարագ չունին նոքա, ուստի ուղեւորք պարտին կանխաւ պատրաստել շոգենաւուն վարձքն, որպէս զի ժամավաճառ չլինին ։

Կամրջի և նաւահանգստի գործակալք տոմսերը պիտի հաւաքեն առնուն . խստիւ արգիլեալ է նոցա տոմսի տեղ դրամ ընդունիլ . այս արգելքին հակառակ վարւողները ծանրապէս պատասխանատու են . ուստի կը խնդրուի, որ կամրջէն ուղեւորք կամրջէն վրայ, և Գատըգիւղէն ուղեւորք Գատըգիւղի նաւահանգստին վրայ, իսկ ուրիշ նաւահանգիստներէ շոգենաւ մտնողները շոգենաւուց մէջ տոմս առնուն ։

Երեկոյները կամրջէն ժամը 9.45ին, Մեծ կղզեաց, և ժամը 11.30 և 12ին Գատըգիւղի համար ելնող շոգենաւուց մէջ չպիտի ընդունուին լայնածաւալ բեռներ, մեծ սնտուկներ, երկոտասանեակ աթոռներ, և այլն որ նեղութիւն կուտան ուղեւորաց ։

Օդը մրգապատ եղած ժամանակ, ամեն շոգենաւ վտանգէ զգուշանալու համար, պիտի դադար առնու իւր գտնուած տեղը ։ Այսպէս եթէ փոթորկի պատճառաւ շոգենաւք չկատարեն իրենց որոշեալ ընթացքն, ուղեւորք գանգատելու իրաւունք չպիտի ունենան ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1885 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 28

Վերջակէտէն եկող շոգենաւներ

1 15 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիքէ. Միրկ. Ր. Հիսար Պէգ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
1 45 Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 45 Վանիք. Չէնկել. Պէյլեր. Գուզկ. Գասպաթ.
2 — Պէյգ. Բաշապ. Բ. Բ. Մաջ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պէյ. Գուզ.
3 — Եէնիմ. Մեզարպըն. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիքէ. Ըմէն. Պոյաճը. Ր. Հիսար Պէգ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
3 — Գավաքներ Մեզարպ. Պէյլիւք. Թար. Պէյգ. Բաշապ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկելք. Պէյլեր. Գուզկ. Գասպաթ.
4 30 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պոյաճըք. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
5 30 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Պոյաճը. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
5 45 Մեզարպ. Պէյգ. Բաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլեր. Գուզկ. Պէշիք.
6 45 Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտ. Արնավ. Չէնկելք. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իսկ.
7 45 Ա. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Միրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէյլիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլեր. Գուզկ. Իսկ.
9 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Ըմէն. Պոյաճը. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պէգ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւներ

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
3 15 Գասպաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկելք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշապ. Պէյգ. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
4 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մաջ. Բաշապ. Պէյգ. Մեզարպ.
4 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
5 30 Գասպաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէգ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ. Ր. և Ա. Գավ.
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկել. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար. Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք.
8 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյ. Մեզարպ. Եէնիմ.
9 30 Պէշիք. Օրթաք. Գուրու. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
10 — Գասպաթ. Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մաջ. Բաշապ. Պէյգ. Թարապ. Մեզարպ. Ր. և Ա. Գավագ
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Ըմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեզարպ. Եէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշապ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Չէնկել. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ.

Le véritable Papier JOB

est blanc nature, fin, régulier et résistant, qualités depuis longtemps reconnues par tous les bons fumeurs de cigarettes. Pour vous le procurer, veuillez vous adresser dans toutes les maisons sérieuses, honnêtes de votre ville qui vendent les papiers à fumer.

Je ne fabrique *uniquement* que cette marque dont la couverture porte à l'intérieur la signature qui est faite comme ci-contre :

Jn Bardou

Ne pas confondre les cahiers signés ainsi avec des marques nouvelles qui pourraient vous être offertes.

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇՆԱՅՏԸՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահչէ–Գաբու, Ճէլալ Պէյ խան

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ –Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Վ. Ուիթալ, Ծորքիւտոն խան Գանչէ–Գարու, Պոլիս կամ Ղալաթիա Սէլբաքատ խան Թիւ 45.

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ